

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΣΤ'.

ΑΡΙΘ.— 13

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1906

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κληρὸν καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσά 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Κολωνίας ΠΟΛΥΚΑΡΙΠΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ ἀρχιεραμμ. τῆς ἱερᾶς Συνόδου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ ὑπόδο-
χή τῶν πατριαρχικῶν δώρων ὑπὸ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ τσάρου
Νικολάου τοῦ Β' — Ἐκκλησία Ἑλλάδος — Ἐξοχία Καθάλ-
λας — Δρυϊνουπολιτικά — Ἐκλογή προέστου ἐν Θεσσαλίᾳ — Ἱ-
στορία χρησιμότης αὐτῆς καὶ σχέσις πρὸς τὰς λοιπὰς ἐπιστ. ή-
μας — Ροδόλφου Ὁϊκεν, ὁ νεώτερος ἄνθρωπος καὶ ἡ θρησκεία.

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΟΡΤΑΙΣ

Οἱ διανύσαντες τὸ μέγα τῆς νηστείας πέλαγος,
οἱ πρὸς τὸ μέλος τοῦ πλοῦς ἀποκατερέσαντες,
οἱ τε τὸ γένος τῶν ποικίλων ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτοφ
πειρασμῶν προσευχῇ τε καὶ νηστείᾳ ἐκπολεμή-
σαντες, οἱ τῇ κοσμικῇ σύρβῃ συζῶντες καὶ οἱ τῷ
μονήρει βίῳ τὴν ἡμῖν ἐφικτὴν τελειότητα ἐπιδιώ-
κοντες, οἱ ἀπὸ τῆς πρώτης, οἱ ἀπὸ τῆς ἐνδεκάτης,
τοῦ θεαρέστου τῆς νηστείας ἔργου ἐπιληρθέντες,
συμπεληρωμένας ἔχουσιν ἤδη τὰς ἡμέρας τὰς
ἀγίας τῶν νηστειῶν. Καὶ μετ' ὀλίγας ὥρας θέ-
λουσι γίνεαι μέτοχοι τῆς λαμπρᾶς πανηγύρεως τῆς
ἐκ νεκρῶν ἀνιστάσεως τοῦ Σωτῆρος, καὶ μετὰ
τῶν ἱερῶν μελωδῶν τῆς Ἐκκλησίας συμπανηγυ-

ρίσουσι τὴν κατὰ τοῦ θανάτου νίκην τοῦ κρατοῦν-
τος θανάτου καὶ ζωῆς. Ὑμνήσαντες ἐπὶ μίαν ὅλην
εβδομάδα μετὰ τῶν ἱερῶν μελωδῶν Μάρκου καὶ
Κοσμά τὸ σωτήριον τοῦ Κυρίου πάθος, ὑμνήσουσι
μετὰ μικρὸν διὰ τοῦ θαυμασίου κανόνος τοῦ ἐκ
Δαμασκῶ θείου ὑμνωδοῦ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστα-
σιν τοῦ ζῶντος νεκροῦ χαρισαμένου.

Δι' αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία προτρέπεται καὶ διατάτ-
τει τὸν ἐν λαμπρότητι πανηγυρισμὸν τῆς ἀγίας
καὶ κλητῆς ἡμέρας, δι' ἧς ἐκ τοῦ θανάτου πρὸς
τὴν ζωὴν διεβίβασεν ἡμᾶς ὁ Λυτρωτής, ἐκ τῆς
φθορᾶς πρὸς τὴν ἀφθαρσίαν, ἐκ τῆς δουλείας τοῦ
ἐχθροῦ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ὡς παλαι τὸν περιού-
σιον λαὸν ἐκ τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὴν Χανααίαν.
Δι' αὐτοῦ ἡ Ἐκκλησία προτρέπεται τοὺς πιστοὺς
ἵνα καθαρῶσι τὰς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
σώματος, καὶ γινώσκουσα καὶ διδάσκουσα ὅτι «σο-
φία εἰς κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσπελεύσεται», κατὰ
τὸν σοφὸν τῆς Βίβλου (Σολ. Α', 4), «οὐδὲ κατοική-
σει ἐν σώματι κατάρχεφ ἁμαρτίας». Δι' αὐτοῦ πα-
ρακελεύεται τοὺς ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἐκείνου τιμω-
μένους καὶ γνωρίζομένους, ἵνα καὶ λαμπρυνόμενοι

τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, καὶ καθαιρόμενοι τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αἰσθήσεις, ὑμνήσωμεν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης, ἐκ νυκτὸς ὀρρίζοντες, ἐξ ὄρθρου βαθέως αὐτῷ προσερχόμενοι, τὸν ὕπνον καὶ τὴν ραθυμίαν ἀπὸ τῶν ὁμμάτων τοῦ σώματος ἀπὸ τῶν ὁμμάτων τῆς ψυχῆς ἀποτινάσσοντες.

Διὰ τοῦ ἱεροῦ ἁσματογράφου, τοῦ θαυμασίως ἐξυμνήσαντος τὴν Ἀνάστασιν, διὰ τῶν λόγων καὶ διδασκαλιῶν τῶν θείων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων διδαχθέντες καὶ μαθόντες, ὑπομινησκόμεθα πῶς δεῖν νὰ λαμπρύνωμεν τὴν ἐορτὴν τῶν ἐορτῶν, τὴν πανηγυρίαν τῶν πανηγυρίων. Φωταγωγήσαντες τὴν νύκτα ταύτην ἀπλὲς φωτὶ, δαφιλεῖ τῷ πυρὶ, λέγει Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἐτοιμάσατε τὰς λαμπάδας ὑμῶν, ὡς αἱ φρόνιμοι παρθένοι τοῦ Εὐαγγελίου. — Ἐτοιμάσωμεν λαμπάδας οὐχὶ τεχνητὰς ἐκ κηροῦ, οὐχὶ λυχνίας ἐξ ἐλαίου, ἀλλὰ λαμπάδας τὰς ἐξ ἀρετῶν, ὡς ἠκούσαμεν ἐν τῷ διωδῷ τῆς μεγάλης Τρίτης. Παρασκευάσωμεν τὰς λαμπάδας, τῶν φρονίμων παρθένων τὸ γινώρισμα καὶ ἡμέτερον ποιοῦμενοι, τοῦ Χρυσορρήμονος τῆς Ἐκκλησίας πατρὸς ἀκούοντες τὰ περὶ τούτων ἐρμηνεύοντος: «Συνῆψαν γὰρ ἐκεῖναι τῇ σωφροσύνῃ τὴν ἐλεημοσύνην ἐκόσμησαν τῇ εὐπορίᾳ τὴν παρθενίαν· ἔγνωσαν ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστὶ· ἐδοκίμασαν ὅτι τὸ ἐν οὐκ ἐπαρκεῖ πρὸς σωτηρίαν κατόρθωμα· ἐνὶ γὰρ περὶ ὁ ἀετὸς εἰς ὕψος οὐκ ἐρικνεῖται . . . καὶ ἐπλήρωσαν τὰ ἄγγελα ἐλαίου· τὰς τῶν πενήτων γαστέρας καὶ τὰς τῶν πτωχῶν ψυχάς». Οὕτω, προσάγοντες τῷ Λειτουργῷ τὸν ὕμνον, ἀντὶ τοῦ μύρου, ὅπερ προσηγορικῶς αἱ μυροφροὶ γυναῖκες, διδαχθῶμεν ἀπὸ τῶν ρημάτων τοῦ ὕμνου τὸν πανηγυρισμὸν τῆς ἐορτῆς τῶν ἐορτῶν, ἣν πιστεύομεν προάγγελον τῆς λαμπροφάνειας ἡμέρας τῆς κοινῆς ἀναστάσεως. Καὶ ἀπὸ τοῦ ὕμνου, καὶ ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τῶν πατέρων, καὶ ἀπὸ τῶν κυρίων ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἐντολῶν γινώσκουμεν ὅτι τὰς ἐορτάς ταύτας οἱ πιστοὶ δεῖν νὰ πανηγυρίσωμεν οὐχὶ σωματικῶς, ἀλλὰ πνευματικῶς, ἀγαλλομένης μὲν καὶ χαίρουσας τῆς ἐν ἡμῖν γετηρᾶς καὶ ρευστῆς εὐτεως, συναγαλλομένης δὲ καὶ συγχαίρουσας καὶ τῆς ἐν ἡμῖν ψυχικῆς ὑποστάσεως.

Μετὰ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ὕλικωτέρας ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς ἐτοιμασίας καὶ τοῦ στολισμοῦ λαμπρύνον-

τες ἡμᾶς καὶ τοὺς οἴκους ἡμῶν διὰ νέων ἱματίων καὶ κοσμημάτων, μὴ ἐπιλανθάνωμεθα ὅτι, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, «ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν» (Ρωμ. ε', 3), ἤτοι πράττοντες, οὐχὶ καθ' ὠρισμένας τινας ἡμέρας, ἀλλὰ πάντοτε ἔργα ἄξια τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως, ὑπὲρ τοῦ κοινῶ καλοῦ τὸ ἴδιον θυσιάζοντες, τὰς θλίψεις τοῦ πλησίον κουφίζοντες καὶ τὴν διάπραξιν ἀγαθῶν ἔργων ἐπιδιώκοντες, ὡς ἀληθεῖς χριστιανοὶ ἐν ἐμοῖς ἡμῶν ἀναστρεφόμενοι, καὶ ταῖς θεόθεν τεταγμέναις ἐφ' ἡμῖν ἀρχαῖς ὑποκείμενοι. «Πᾶς γὰς ὁ γινώσκων — κατὰ τὸν Χρυσόστομον — τὸ τεθυμένον ὑπὲρ αὐτοῦ Πάσχα ἀρχὴν ἐαυτῷ ζωῆς ὑποτιθέσθω ταύτην, ἃς οὐ τέθνηται Χριστὸς ὑπὲρ αὐτοῦ· τίθεται δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ τότε, ἥντινα ἂν ἐπιγινῶ τὴν χάριν, καὶ συνῇ τὴν διὰ τῆς θυσίας ἐκείνης ζωὴν καὶ τοῦτο γινώσκων, τῆς νεαρᾶς ὀρεγέσθω ζωῆς λαμβάνειν τὴν ἀρχὴν, καὶ μηκέτι ἀνατρεχέτω πρὸς τὴν παλαιάν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης ἐβδομάδος διεξήχθησαν ὑπὸ τῶν πιστῶν ἐν εὐλαβείᾳ πολλῇ, ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἀγιότητος αὐτῶν, τῆς ἐπιβαλλούσης μὲν τὴν προσήλωσιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας εἰς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ πάθος καὶ τὴν ταφὴν κατατεζάμενον Θεόν, ἀπαιτούσης δὲ καὶ τὴν ἐν τῷ ναῷ στάσιν ἀρμόζουσαν πιστοῖς καὶ τὴν εἰς τοὺς ἱεροὺς δόμους προσέλευσιν. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετὰ παιδίων, οἰκέται τε καὶ θεράποντες ἐπλήρουν τοὺς ναοὺς, δοξάζοντες τὸν Κύριον τῶν αἰώνων, ὅτι ζῶν ἡμῖν καὶ ὑγιάν ἐχαρίσατο πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων ἡμερῶν, εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀπαιτούμενης ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν λύσαντα τὸ κράτος τοῦ θανάτου. Συρροὴ τῶν ὀρθοδόξων ἐν τοῖς ναοῖς, χριστιανικὴ στάσις, συναίσθησις τῆς ἱερότητος τῶν ἡμερῶν τούτων ἐχαρκτήρισε τὰ συστήματα τῶν ὀρθοδόξων. Ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι ἐτελέσθησαν ἐν μεγαλοπρεπείᾳ κατανυκτικῇ, χοροστατοῦντος τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμένικοῦ πατριάρχου ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων μέχρι τῆς σημερινῆς ἀκο

λουθίας τῶν Ὁρῶν. Χθὲς δὲ, Μ. Πέμπτην, κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἀγίων παθῶν, τῇ Α. Θ. Π. συνεχροστώτησαν οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ μητροπολίται Κυζίκου, Πισιδείας, Τραπεζοῦντος, Μεθύμνης, Σισανίου, Δρυϊνουπόλεως καὶ Βελλᾶς, ἀναγνόντες μετὰ τὴν Α. Θ. Π. τὰ ὁρισμένα Εὐαγγέλια, τοῦ ἐνάτου, δεκάτου καὶ ἐνδεκάτου ἀναγνωσθέντων ὑπὸ τῶν πανοσιολογ. Μ. πρωτοσυγκέλλου, ἀρχιεγγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καὶ Μ. ἀρχιμανδρίτου, τοῦ δὲ δωδεκάτου ἀπ' ἀμβωνος ἀναγνωσθέντος ὑπὸ τοῦ πανοσιολογ. Μ. ἀρχιδιακόνου. Οἱ αὐτοὶ σεβασμ. συνοδικοὶ συνεχροστώτησαν τῇ Α.Θ.Π. καὶ σήμερον τὴν πρωίαν τῆς Μ. Παρασκευῆς. Τὸν ἀπ' ἀμβωνος εἰθισμένον λόγον ἀπήγγειλεν ὁ πανοσιολογ. Μ. ἱεροκλήρυξ ἀρχιμ. κ. Γρηγόριος Κωνσταντινίδης.

Ἱερὰ Σύνοδος. — Συνῆλθε κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην εἰς συνεδρίας ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ τετάρτῃ, ἀσχοληθεῖσα κυρίως περὶ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀντιοχείας, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κυροῦ Μελετίου, κατάστασιν. Ἀναγνωσθεισῶν δὲ μακρὰς τινος ἐπιστολῆς τοῦ μακαριωτ. πατριάρχου τῆς Ἀλεξανδρείας κ. Φωτίου, καὶ προτάσεων τινων, ἃς ὑπέβαλε διὰ τοῦ ἐνταῦθα ἐπιτρόπου αὐτοῦ ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανός, ὡς καὶ τῶν προτάσεων τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, περὶ τῶν ἐκ μέρους τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχικῶν θρόνων δεόντων γενέσθαι ἐπὶ τῇ καταστάσει τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῶν Ἀντιοχείων, ἐκρίθη δέον ἵνα γένωνται τὰ κατάλληλα ἀπὸ κοινοῦ διαθήματα καὶ αἱ ἐνέργειαι πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς ἡσυχίας μὲν καὶ κανονικῆς ἀκριθείας παρὰ τῇ χειμαζομένῃ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ, τῆς πρὸς τὰς ὀρθοδόξους δὲ πατριαρχικὰς Ἐκκλησίας σχέσεως τῶν ἀρχιερέων αὐτῆς, ὅταν ἐπιστῇ ὁ πρὸς τοῦτο κατάλληλος καιρὸς, ἐπὶ τούτῳ δ' ἀπεφασίσθη νὰ γραφῶσι τὰ ἀρμόδια γράμματα πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς ἐπιστεῖλαντας πατριάρχας. Τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαρ. πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ὡς καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀπάντησιν ἐκδώσομεν ἐν προσεχεῖ τινὶ τεύχει τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας». — Τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ ὑπεβλήθη τηλεγραφικῶς προχθὲς ἐκ μέρους τῶν ἐπιτρόπων τῆς ἐν Βενετίᾳ ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος ἡ εἰδῆσις, ὅτι οἱ ὑπ' αὐτῆς πρὸ πολ-

λοῦ, κατὰ τὰ ἀπ' αἰώνων κρατοῦντα θέσμια, παυθέντες ἱερεῖς ἐγένοντο πρόξενοι ταραχῶν διακόψαντες τὴν θεῖαν λειτουργίαν κατὰ τὴν αἰδέσιμον ἡμέραν τῆς 25 μαρτίου αὐτοὶ τε καὶ τινες φίλοι αὐτῶν. Ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐνήργησε τὰ δεόντα περὶ τῶν ἀνυποτάκτων κληρικῶν τούτων, πρὸς οὓς ἔγραψε πρὸ καιροῦ καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἣν ἀνήκουσι διατάξασα ν' ἀπέλθωσιν ἐκ Βενετίας, ἀφίνοντες ἥσυχον τὴν ἑνεκὲν αὐτῶν ἐπὶ πολὺν χρόνον ταραττομένην ὀρθόδοξον ὁμογενῆ ταύτην κοινότητα.

ὑπὲρ τῶν ἐν Ἀδριανουπόλει ὁμογενῶν τῶν παθόντων ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς αἱ ἱερὰ μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους συλλέξασαι, κατὰ τὰς εἰδήσεις ἐπαρχιακῆς τινος ἐφημερίδος, ἀπέστειλαν εἰς Ἀδριανούπολιν, διὰ τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἡγουμένου τοῦ Λαυριωτικοῦ μετοχίου ὁσιωτάτου κ. Ἐλευθερίου 157 λίρας. Αἱ ἱερὰ βασιλικαὶ καὶ πατριαρχικαὶ μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους, αἱ κατὰ τὸν ὀκτώβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκ τοῦ σεισμοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ζημιωθεῖσαι, καὶ τῶν ἰδίων ζημιῶν τὴν ἀναπλήρωσιν καὶ θεραπείαν ἐπιδιώκουσαι, ἀπέδειξαν καὶ πάλιν ὅτι γινώσκουσι νὰ προσέρχωνται βοηθοὶ τοῖς πάσχουσι, συναντιλαμβανόμεναι, καθὼς ἐπραττον πάντοτε, κοινότησι δυσπραγούσαις, ὧν ἐκτιμῶσι τὴν κατάστασιν καὶ τοὺς ἐν μέσῳ συνοίκων καὶ ἐπηλύδων φυλῶν ἀγῶνας.

Παρθεναγωγεῖον ὀρθοδόξου ἑλλην. κοινότητος Σταυροδρομίου. — Τῇ κυριακῇ τῶν Βαΐων, κατὰ ἀπὸ ἐτῶν εἰθισμένα, ἐγένετο ἡ δημοσία ἐτήσια μετὰ τὰς ἐξετάσεις τελετὴ τοῦ παρθεναγωγείου τούτου, ἐν μέσῳ πυκνῆς καὶ ἐκλεκτῆς ὁμνγύρεως, ἣν ἐπνυλόγει μὲν ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης μετὰ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Κυζίκου, Νικομηδείας, Μεθύμνης, Δρυϊνουπόλεως, καὶ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Σάρδεων, ἐτίμων δὲ οἱ ἐξοχ. πρεσβευταὶ Ρωσσίας καὶ Ἑλλάδος μετὰ τῶν ὑπαλλήλων τῶν οἰκείων πρεσβειῶν. Ἀνεγνώσθησαν δημοσίᾳ αἱ λογοδοσίαι τῆς σεβαστῆς διευθυντρίας κ. Ἐλένης Καλογερά καὶ τοῖς ἐφορίαις, ἥδη τύποις ἐκδομέναι. Κατὰ τὴν μὲν, ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν μαθητριῶν ἀνέρχεται σήμερον εἰς 665, ἐκ τούτων δὲ 27 ἀποφοιτῶσι — Κατὰ τὴν δὲ τὸ ταμεῖον τοῦ παρθεναγω-

γείου εἰσέπραξε κατὰ τὸ ἔτος 1905 ἐν ὅλῳ γρό-
σια ἀργυρᾷ 194,626, καὶ ἐξώδευσεν 187,903—
Διδάσκαλοι καὶ μαθήτριοι καὶ ἔφοροι ἐπετέλεσαν
τὸ καθήκον αὐτῶν καὶ ἔτυχον δημοσίᾳ τῶν εὐχῶν
τῆς Ἑκκλησίας, ὡς καὶ πάντες οἱ συνδραμόντες
ὕλικῶς τῷ παρθεναγωγείῳ, ὃν πρωτίστην θέσιν
κατέχει ἡ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια τῆς Ρωσσίας
χορηγήσασα καὶ πάλιν εἰκοσιπέντε χιλιάδας πε-
ρίπου γροσίων— Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς
πατριάρχης ἐπέστεψε πάντας ταῖς εὐχαῖς τῆς
Ἑκκλησίας καὶ ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ
Γένους πρώτιστα μὲν εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλ-
τάνον, εἶτα δὲ καὶ πᾶσι τοῖς προστάταις τοῦ παρ-
θεναγωγείου— Τὴν ἐφορίαν αὐτοῦ ἀποτελοῦσιν
οἱ κκ. Α. Γ. Ζαρίφης, Ι. Δ. Καστέλλης, Κ. Γ. Κων-
σταντινίδης, Ν. Δ. Φωτιάδης, Α. Π. Γεωργιάδης,
κοσμήτριοι δὲ εἰσὶν αἱ κυρίαι Ἑλένη Γ. Ζαρίφη,
Βιργινία Κλ. Καλλιᾶδου, Μαρία Εὐστ. Εὐγενίδου,
Ἑλένη Στυλ. Παντερμαλῆ καὶ Λοξὴ Σ. Περσινά-
κη.— Τὸ παρθεναγωγεῖον τοῦτο συνεπλήρωσε τὸ
ἐξηκοστὸν δευτέρον ἔτος ἀπὸ τῆς συστάσεως, ἡ
δὲ διευθύνουσα τοῦτο 47 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ
καρποφόρου ἐργασίας αὐτῆς.

Καινὴ Διαθήκη.— Τὰ καταστήματα Δεπά-
στα-Σφύρα-Γεράρδου ἠγόρασαν ἐκ τοῦ Πατριαρ-
χικοῦ Τυπογραφείου 2250 ἀντίτυπα τῆς Καινῆς
Διαθήκης, ὧν ὑπελείφθησαν ὀλίγιστα, ἐξαντλη-
θείσης ἐντὸς ὀκταμῆνου τῆς γενομένης ἐκδόσεως.

Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Φαναρίου.—
Ἀνάγνωσμα χριστιανικῶν οἰκογενειῶν ἐπικαιρὸν
προσφέρει σήμερον διὰ τῆς «Ἑκκλ. Ἀληθείας»
ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Φαναρίου τὸ ποῖνμα
τοῦ ἀντιπροέδρου αὐτῆς ἐλλογ. κ. Χρήστου Μι-
σανλίδου «Πικραμένη μάνα». Κατὰ τὴν ἐπέτειον
αὐτῆς πανήγυριν ἀναγνώσθην, προσφύεστατον
ἐορτὴν φιланθρωπίας, προσφύεστερον ἐπίσης ἐθεω-
ρήσαμεν καὶ ν' ἀναγνώσθῃ ὑπὸ παντὸς φιλο-
πτώχου καὶ ὀρθοδόξου χριστιανοῦ κατὰ τὰς ἡμέ-
ρας ταύτας. Εἰς αὐτὰς ἀναφέρεται κυρίως, εἶτα
δὲ καὶ εἰς πᾶσαν ἁγίαν ἡμέραν. Ἐπιθυμία τοῦ
παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κοινὸν
διὰ τοῦ τύπου κτῆμα καθιστάμενον, ὡς ἀνάγνω-
σμα συγκινητικόν, ἠθικόν, καὶ θρησκευτικόν,
γίνεται καὶ κτῆμα τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἑκκλ.
Ἀληθείας», οἵτινες ἐντρυφῆμα θέλουσιν ἔχει
κατὰ τὰς σεπτὰς ταύτας ἡμέρας κάλλιστον, ὑπεν-

θυμιζόμενοι δι' αὐτοῦ ὅτι δώδεκα περὶ τὸ Φανά-
ριον συνοικίων οἱ ἄποροι, ἀνεξαρτήτης ἐθνότη-
τος καὶ θρησκείματος, ἀπὸ τοῦ πενιχροῦ τα-
μείου τῆς Ἀδελφότητος ἀναμένουσι λιτὰ κατὰ
τὰς ἡμέρας ταύτας χρηματικὰ βοηθήματα. Διὰ
τοῦτο τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ ἀφέθη εἰς τὴν φιλάν-
θρωπον ἐκάστου προαίρεσιν.

Ἁγιον Ὅρος.— Παραιτηθέντος τοῦ ἐπὶ τεσ-
σαράκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη χρηματίσαντος ἡ-
γουμένου τῆς ἱ. μονῆς Σίμωνος Πέτρας πανοσ.
ἀρχιμ. κ. Νεοφύτου, καμθθέντος μὲν ὑπὸ τὸ βά-
ρος τῶν ἑτῶν, παθόντος δὲ καὶ τὴν ὄρασιν, ἀνε-
δείχθη ἡγούμενος ὁ ἀπὸ δεκαετίας βοηθὸς καὶ
συμπολίτης τοῦ παρητημένου πανοσ. ἱερομόνα-
χος κ. Ἰωαννίκιος, οὗ ἡ ἐγκαθίδρυσις ἐγένετο τῇ
19 τοῦ μηνὸς τούτου.

Ἑλληνικαὶ κοινότητες ἐξωτερικοῦ.—
Προϊστάμενος τῆς ἐν Κλαυδιῷ τῆς Ρουμανίας ὁμο-
γενοῦς ὀρθοδόξου κοινότητος ἐκλήθη ὁ πανοσιολογ.
ἱερομόναχος κ. Ἰωάννης Ἀνδρεάδης, προλήτης τῆς
θεολογίας τοῦ πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τέως
ἱεροκέρυξ ἐν Ἀίρῳ. Λαβὼν δὲ τὰ προσήκοντα πατριαρ-
χικὰ γράμματα ἀνεχώρησε χθὲς εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ—
Προϊστάμενος τῆς ἐν Κέρτς τῆς Ρωσσίας ἑλληνικῆς
κοινότητος ἐκλήθη ὁ τέως κληγῆτης τῆς ἑλληνικῆς
ἐμπορικῆς ἐν Χάλκῃ σχολῆς κ. Θεόδωρος Εὐστρατιά-
δης, πτυχιούχος ρωσικῆς θεολογικῆς ἀκαδημίας. Τῷ
νῷ πρεσβυτέρῳ αἰδεσιμ. κ. Εὐστρατιάδῃ ὁ χειροτο-
νήσας αὐτὸν πνευρ. ἐπίσκοπος Ταυρίδος ἀπένευμε τὸ
δικαίωμα τοῦ φέρειν σταυρὸν, ἀπονειμόμενον μετὰ χρό-
νιον ὑπηρεσίαν καὶ εὐδοκίμῃσιν, ὡς ἐν τοῖς ἐφημερίσιν
ἀνέγνωμεν.

Ὀνομαστικαὶ ἐορταί.— Τῷ παρελθόντι σαβ-
βάτῳ, 25 μυχτίου, ἡ Α. Θ. Π. διεβίβασε διὰ τοῦ
ιερολογ. δευτερεύοντος τὰς πατρικὰς αὐτοῦ εὐχὰς τῷ
τῇ ὀνομαστικῇ ἐορτῇ αὐτοῦ ἄγοντι ἀξιοτίμῳ κ. Ἀγ-
γέλῳ Ἰωαννίδῃ, δικηγόρῳ.

Κανονικὴ ἄδεια.— Ἐπιστρέψας ἐκ Θεσσαλονί-
κης, ὅπου μετέβη τυχὼν τῆς κανονικῆς ἀδείας, ἀνε-
χώρησε τῇ τρίτῃ ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν, ἐπιστρέφων εἰς
τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ὁ πνευρ. μητροπολίτης Βιζύης κ.
Νικόδημος.

Ἡ ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩΝ ΔΩΡΩΝ

ὑπὸ τῆς

Α. Α. Μ. τοῦ ΤΣΑΡΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ τοῦ Β'.

Ἀναγγεῖλαντες ἐν τῷ ἡμετέρῳ τεύχει τῆς 17 μαρτίου τηλεγραφικῶς ἡμῖν ἀγγελθεῖσαν εἴδησιν τῆς ὑπὸ τοῦ εὐσεβεστάτου αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Νικολάου τοῦ Β' ὑποδοχὴν τῶν πρὸς τὸν υἱὸν Αὐτοῦ καὶ διάδοχον τοῦ ρωσικοῦ θρόνου ἀποσταλέντων πατριαρχικῶν δώρων, δημοσιεύομεν ἐν τῷ μετὰ χεῖρας τεύχει τὰς δύο ἐπιστολάς, δι' ὧν ὁ κομιστὴς τῶν δώρων τούτων πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Ἰάκωβος ἐκτίθησι λεπτομερῶς τὴν τε μετάβασιν αὐτοῦ εἰς Πετρούπολιν καὶ τὴν παράδοσιν τῶν ἱερῶν ἀντικειμένων. Οἱ ἐν Ἀνατολῇ ὀρθόδοξοι βλέπουσιν ἐν ταῖς ἐκθέσεσι ταύταις στηλογραφουμένην τὴν βαθεῖαν εὐσέβειαν τοῦ μεγαλειοτάτου αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν καὶ τὴν ἄκραν εὐλάβειαν Αὐτοῦ πρὸς τὴν ἁγιωτάτην Ἑκκλησίαν τοῦ πρωτοκλήτου, ἀφ' ἧς οἱ εὐσεβεῖς ρώσσοι ἐδέξαντο παραλαβόντες τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἐφ' ἣ ἀπὸ δέκα αἰώνων σεμνύνεται.

Παναγιώτατε δέσποτα,

Χθὲς, παρασκευὴν, 10 μαρτίου, ἐκπληρῶν σεπτὴν τῆς μητρὸς Ἑκκλησίας ἐντολὴν, ἀφικόμεναι αἰσίως εἰς Πετρούπολιν, κομίζων μεθ' ἐκτοῦ τὰ πρὸ ἡμερῶν ἀσφαλῶς ληφθέντα ἐν Μόσχῃ καὶ διὰ τὴν Α. Ὑψηλότητα τὸν διάδοχον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ρωσικοῦ θρόνου Ἀλέξιον Νικολάεβιτς σταλέντα ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος ἱερὰ δῶρα (Τίμιον Σταυρὸν καὶ ἱερὰν εἰκόνα τοῦ Παντοκράτορος) μετὰ τῶν σεπτῶν γραμμάτων Αὐτῆς. Αὐθιμὲρ ἐν τῇ 5 μ. μ. μετέβην παρὰ τῇ Αὐτοῦ Ὑψηλοπανιερότητι τῷ μητροπολίτῃ κυρίῳ Ἀντωνίῳ, ὅτι ἐνεχείρισκα, μετὰ προσσητημένης ρωσικῆς μεταφράσεως, τὴν πρὸς αὐτὸν σεπτὴν πατριαρχικὴν ἐπιστολήν.

Ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης ἀναγνούς ταύτην εὐηρεστήθη νὰ μοὶ εἴπῃ εἰς ἀπάντησιν ὅτι αὐριον, τουτέστι σήμερον, σάββατον, ἐν συνεδρίῳ τῆς ἁγιωτάτης Συνόδου, θὰ ἀνκοινώσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος, καὶ τὴν ληφθησομένην σχετικὴν ἀπόφασιν αὐτῆς θὰ μοὶ ἀνκοινώσῃ ἰδιαιτέρως· ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει, προσέθετο ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης, θὰ δεῇ νὰ παρουσιασθῇ μόνος καὶ παραδώσῃ ἰδιοχείρως εἰς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα τὸν αὐτοκράτορα ἐν Τσάρσκοε Σελῷ τὰ τε ἱερὰ δῶρα καὶ τὰ συνοδεύοντα αὐτὰ πατριαρχικά γράμματα.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω, ἡ Α. Σ. διηρώτησέ με μετ' ἐνδιαφέροντος περὶ τῆς πολυτίμου ὑγείας τῆς Ὑμ. Θ. Π. καὶ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων, ἃτινα ἠύξατο ἐν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ὑψίστου πάντοτε βαίνωσιν αἰσίως καὶ εἰρηνικῶς ἐπ' ἀγαθῷ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἑκκλησίας, ἧς προέσταται ἐπαξίως μετ' αὐθεντίας, ὡς ἀληθὲς οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ἡ Ὑμ. περιουστάτη Παναγιότης, πατριαρχῶς ἐνδιαφερομένη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐπὶ μέρους ὀρθοδόξων Ἑκκλησιῶν. Εὐχαριστήσας τὴν Α. Σ. ἐπὶ πᾶσιν, οἷς εὐηρεστήθη νὰ διερωτήσῃ περὶ τε τῆς Ὑμ. Θ. Π. καὶ τῶν ἐξενεχθεισῶν εὐχῶν, ἀπῆλθον. Σήμερον δὲ, 5 μ. μ., μετέβην εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Ἐξ. τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου παρὰ τῇ ἁγιωτάτῃ Συνόδῳ πρίγκιπος Ἀλ. Ὁμπολένσκη, παρ' ᾧ ἐγενόμην δεκτὸς μετὰ περισσῆς εὐμενείας. Ἡ Α. Ἐξ. εὐηρεστήθη νὰ μοὶ δηλώσῃ ὅτι ἐπὶ Συνόδου ἔλαβεν γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τῆς πρὸς τὸν σεβασμ. μητροπολίτην ἐπιστολῆς τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, καὶ ὅτι ἀνέλαβεν νὰ συνεννοηθῇ ἀρμοδίως μετὰ τοῦ ἰδιαιτέρου Γραφείου τῆς Α. Α. Μ. ὅπως ὁρισθῇ ἡ ἡμέρα καὶ ὥρα καθ' ἣν θὰ γένωμαι δεκτὸς παρὰ τῇ Αὐτοῦ Μεγαλειότητι εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθειμένης μοι σεπτῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐντολῆς.

Ἡ Α. Ἐξ. ἰδιαιτέρως τὸν λόγον ποιησάμενη περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶπεν ὅτι «ἡ ἐν Ἀνατολῇ Ἑκκλησία εἶναι πάντοτε ἀντικείμενον μερίμνης ἡμῶν, δύναται δὲ αὕτη νὰ ἐλπίξῃ ἐπὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς Α. Μεγαλειότητος», καὶ προσέθετο ὡς κατακλείδα τῶν λόγων αὐτοῦ καὶ ταῦτα· «ἡμῖν πάντοτε εἶναι ποθητὴ καὶ χρήσιμος ἡ ἡθικὴ ὑποστήριξις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἰς τὰ τῆς Ἑκκλησίας». Εὐχαρίστησα τὴν Α. Ἐξ. διὰ πάντα ταῦτα, τὰ ὑπὲρ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἑκκλησίας λεχθέντα καὶ ἀπῆλθον οἶκαδε.

Ταῦτα τὰ μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης γινόμενα ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐμὴν ἐνταῦθα ἀποστολήν, ἃτινα ὑποβάλλω μεθ' υἱικοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην Παναγιότητα, ἥς ὑποσημειοῦμαι.

Ἐν Πετροπόλει τῇ 11 μαρτίου 1906

ταπεινότατος θεράπων

Ἀρχιμανδρίτης ΙΑΚΩΒΟΣ.

Παναγιώτατε δέσποτα,

Καθὰ εὐσεβάστως ἀνέφερον ἐν προηγουμένη, ἀπὸ 11 ἰσταμένου μηνός, υἱικῇ μοι ἐπιστολῇ, μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων εἰς τὴν Α. Σ. τὸν

μητροπολίτην Πετροπόλεως κύριον Ἀντώνιον καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ ἐξοχ. αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου, ἀνέμενον τὴν ἐνέργειαν τῶν δυνάμεων, συμφώνως ἰδίᾳ πρὸς ρητὴν τοῦ τελευταίου πρὸς με δῆλωσιν, ὅτι θὰ συνεννοεῖτο οὗτος μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου περὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος παρουσιάσεώς μου.

Μετὰ μεσημβρίαν τῆς προχθῆς μοὶ ἐστάλησαν εἰς τὴν κατοικίαν μου δύο ἐπίσημα ἔγγραφα—ὡν ἀντίγραφα ἐπισυνάπτω ἐν τῇ παρούσῃ—ἐν τοῦ ὑψηλοῦ Ὑπουργείου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου καὶ ἑτερον τοῦ ἐξοχ. αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου πρίγκηπος Ὁμπολένσκη, δι' ὧν ἀμφοτέρων ἐδηλοῦτό μοι ὅτι «ἡ Α. Μ. ὁ αὐτοκράτωρ ἠδούκησεν εὐμενῶς ὁρίσκει ὅπως γένωμαι παρ' Αὐτῷ δεκτός εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν τῇ 14 μαρτίου, ὥρα 3 μετὰ μεσημβρίαν».

Συνωδὸς τοῖς ἀνωτέρω ἐγγράφοις, χθές, τρίτη, ὥρα 2 μ. μ., σιδηροδρομικῶς ἀνεχώρησα εἰς Τσάρσκοε Σελό, κομίζων μεθ' ἐκυτοῦ εὐπρεπῶς ἐσκευασμένα καὶ τὰ σεπτὰ πατριαρχικά δῶρα. Εἰς τὸν σταθμὸν, ὅπου μετὰ 25 λεπτὰ ἀφίκετο τὸ τρέκινον, ἀνέμενον ἀνκτορικὴ ἀμαξία μετὰ δύο αὐλικῶν θερπόντων. Μετὰ βραχείαν ἐν ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ ἀνάπαυλιν ἐν τοῖς ἀνκτοροῖς, ὅπου κατηνύθημεν μετὰ τοῦ συνοδεύοντός με ἀνθρώπου, εἰσῆλθον τῇ 3 ὥρᾳ ἀκριβῶς ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ στρατηγοῦ πρίγκηπος Σερεμέτεφ καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀνκτορικῆς φρουρᾶς στρατηγοῦ Τρέπωφ εἰς τὸ ἰδιαιτέρον γραφεῖον τοῦ αὐτοκράτορος, δύο χρυσοστολίστων αὐλικῶν προπορευομένων καὶ κρατούντων ἀνά χειρὸς τὰ ἱερὰ πατριαρχικά δῶρα.

Ἡ Αὐτοῦ Α. Μεγαλειότης ἱστάμενος εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, μόνος πλέον, τῶν εἰρημένων πάντων ἀποχωρησάντων ἀμέσως, ἠδούκησε νὰ με δεχθῇ λίαν προσηνῶς καὶ νὰ ὁμιλήσῃ μελιχίως· ὁ ὑποφινόμενος, ὑποκλιθεὶς εὐλαβῶς, ἔστην πρὸ Αὐτοῦ μετὰ χειρὸς κρατῶν τὸν Τίμιον Σταυρὸν, ἐντὸς τῆς θήκης ἀνεωγμένης τοποθετημένον, ἀπηύθυνε βραχείαν προσλαλίαν, ἣν εἶχον προηγουμένως προετοιμάσει, καὶ ἥς ἀντίγραφον ἐσωκλείω ἐν τῷ παρούσῃ, μεθ' ὃ ἐν πρὸς ἐν παρέδωκε καὶ τὰ λοιπὰ, τοῦτέστι τὴν ἱερὰν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος, τὸ ἐκ μεμβράνης σεπτὸν πατριαρχικὸν διπλῶμα, καὶ τὴν σεπτὴν πατριαρχικὴν ἐπιστολήν. Τὸν τε Τίμιον Σταυρὸν καὶ τὴν ἱερὰν εἰκόνα ἡσπάσατο εὐλαβῶς ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, ποιησάμενος προηγουμένως τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, τοῦ δὲ διπλώματος, ὅπερ ἀνέλιξε, κρατούντος καὶ τοῦ ὑποφινόμενου, ἀνέγνωσεν ὁ ἴδιος εὐκρινῶς τὰς πρώτας γραμμὰς ἑλληνιστί· μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ περιεργάσθη τὸν τε Σταυρὸν

καὶ τὴν εἰκόνα, ἀνέγνω δὲ καὶ τὴν ἐπ' αὐτῆς ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν, στρεφθεὶς εἰπέ μοι, αὐταῖς λέξεσι—ρωσιστί—τὰ ἑξῆς: «Πολὺ εὐχαριστῶ τὸν παναγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην διὰ τὰ ἱερὰ δῶρα, ἃ τινεῖς ἔστειλε διὰ τὸν ἀγαπητὸν μου υἱὸν καὶ διάδοχον. Παρκαλλῶ νὰ διαβιβάσῃτε τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας πρὸς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα καὶ τὴν ἀγίαν αὐτοῦ Σύνοδον. Μένω πολὺ εὐγνώμων διὰ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν υἱὸν μου. Εὐχαριστῶ δὲ καὶ ὑμᾶς προσωπικῶς». Ταῦτα δ' εἰπὼν ἠδούκησε μετ' εὐμενείας νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα καὶ με ἀπεχαιρέτησεν. Ἠσπάσθη τὴν ταύτην μετὰ σεβασμοῦ καὶ ὑποκλιθεὶς εὐλαβῶς ἀπεχώρησα, παρκαλλέσας θερμῶς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ἵνα ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Αὐτοῦ θρόνου μὴ παύσῃ ἀγαπᾶν καὶ προστατεύειν τὴν κατὰ Ἀνατολὴν πρεσβυγενῆ ὀρθόδοξον ἡμῶν Ἐκκλησίαν, εὐχομένην πάντοτε ὑπὲρ ὑμείων Αὐτοῦ καὶ ἀπάσης τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας. Μετὰ ταῦτα, ὠδηγήθη ἐν ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ, ἔνθα παρετέθη ἡμῖν τέτον· κατόπι δὲ, 4 1/2 μ. μ., δι' ἀνκτορικῆς ἀμαξίας ἀνήλθομεν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πετρούπολιν, ὁπόθεν ἀμέσως ἀπηύθυνε τῇ Ὑμ. Θ. Π. τὸ ἐπόμενον υἱικὸν τηλεγράφημα «Σήμερον παρουσιάσθη ἐνώπιον Αὐτοκράτορος. Παρέδωκε ἰδιοχείρως ἀποσταλέντα δι' αὐτοκρατορικὸν διάδοχον ἱερὰ δῶρα. Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀνέθετό μοι ἐρμηνεύειν θερμὰς εὐχαριστίας Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ». Τὴν παρουσίάν μου εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἀνέγραφε σήμερον καὶ τὸ ἐπίσημον φύλλον τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως «Κυβερνητικὸς Μηνύτωρ» ἀρ. 61, 16 μαρτίου, φύλλον, τὸ ὁποῖον ἐπισυνάπτω ἐν τῇ παρούσῃ. Καὶ οὕτω, διὰ τῶν παναγιῶν εὐχῶν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ αὐτὴν ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἡξιώθη νὰ ἐκπληρώσω ὡς οἶόν τε εὐπρεπῶς καὶ, κατὰ τὸ δυνάτουν, ὅση ἐμοὶ δύναμις, εὐπρεπῶς, τὴν μετὰ πόσης πατριαρχικῆς καὶ ὑψηλῆς εὐμενείας ἀνατεθείσάν μοι ἐντολήν, δι' ἣν θερμὴν ὑποβάλλω εὐγνωμοσύνην τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ. Χθές, τετάρτην, ἐπεσκέφθη ἐκ νέου τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην, τὸν αὐτοκρατορικὸν ἐπίτροπον, τὸν βοηθὸν αὐτοῦ ἐξοχ. κ. Π. Ὁστρούμοβ, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τὸν πρωτοπρεσβύτερον τοῦ παλατίου καὶ ἰδιαιτέρον πνευματικὸν τῆς Α. Μεγαλειότητος, εὐχαριστήσας πάντας διὰ τὴν συνδρομὴν καὶ προθυμίαν εἰς ταχεῖαν καὶ ἀσφαλῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθείσης μοι ἐκκλησιαστικῆς ἐντολῆς. Ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης κύριος Ἀντώνιος ἀνέθετό μοι νὰ διαβιβάσω τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφικοὺς αὐτοῦ ἀσπασμούς τῇ Ὑμ.

Θ. Π. μετὰ προσθήκης, ὅτι ἀργότερον θὰ ἀπαντήσῃ Αὐτῇ εἰς τὴν ἐπιδοθεῖσαν αὐτῷ διὰ τοῦ ὑποφαινομένου σεπτῆν Αὐτῆς ἐπιστολήν. Σήμερον ἀναχωρῶ μετὰ βαίνων εἰς Μόσχαν.

Ἐπὶ τούτοις καταπαζόμενος μετ' εὐλαθείας τὴν πανηγύαν Ὑμῶν δεξιάν, δικτελῶ μετὰ βαθυτάτου σεκασμοῦ

Ἐν Πετροπόλει τῇ 16 μαρτίου 1906

ταπεινότητος Αὐτῆς θεράπων

Ἀρχιμανδρίτης ΙΑΚΩΒΟΣ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπισκοπὴ Νάξου. — Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μαρτίου λήξαντος ἐπέστρεψεν εἰς Νάξον, μετὰ μακρὴν ἐν Ἀθήναις διαμονήν, ὁ πνεύρ. ἐπίσκοπος Παροναξίας κ. Γρηγόριος.

Ἑκκλησιαστικὴ μουσικὴ. — Ἐν τινὶ τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ «Παρκτηρητοῦ» τῆς Λευκάδος ἀνέγνωμεν εἰδησιν ἀφορῶσαν εἰς ἀξιεπανερωτάτην πρᾶξιν τῆς ἐπισκοπικῆς ἐπιτροπῆς. Ἰθάκης καὶ Λευκάδος. Μαθοῦσα πρὸ μηνὸς αὕτη ὅτι ὁμὰς μαθητῶν τοῦ γυμνασίου Λευκάδος συνέστησε χορὸν μουσικὸν ἐπὶ σκοπῷ νὰ ψάλλῃ τὴν τετράφωνον ἐν τισὶ νχοῖς ἐν Λευκάδι, διέταξε τοὺς εὐλαβεστάτους ἐφημερίους τῆς ἐπισκοπῆς ὅπως παρκαλύσωσι πᾶσιν δυνάμει τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πόθου τούτου «ἔχοντες ὑπ' ὅψιν ὅτι αὐστηρῶς θέλουσι τιμωρηθῇ ὅσοι τούτων ἐπιτρέψουσι τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς». — Μετὰ λύπης μανθάνομεν ἐκ τοῦ «Ἀργους», ὅτι ἐν τῇ σχολῇ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἐν Ἀργεῖ, καίπερ ἰδρυθεῖσα πρὸς παρασκευὴν ἱεροψαλτῶν, φοιτῶσιν οὐχὶ οἱ ἐν τοῖς νχοῖς ὑπηρετοῦντες, ἀλλὰ μᾶλλον τάξις τις ἐρρασιτεχνῶν. Ἐλπίζομεν ὅτι τῇ παρορμήσει τοῦ πνεύρ. ἀρχιεπισκόπου Ἀργολίδος καὶ ὑπὸ τὴν ἀπαιτουμένην ἐποπτεῖαν αὐτοῦ, ἡ μουσικὴ αὕτη σχολὴ ἐδραιωθήτεται, τυγχάνουσα νῦν τῆς ἡλικίης ἐν μέλλοντι δὲ καὶ τῆς ὕλικῆς ὑποστηρίξεως παντὸς τιμῶντος τὰ πάτρια.

ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Παναγιώτατε δέσποτα,

Διὰ τῆς ταπεινῆς μου ταύτης προβαίνω εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν τελευταίων φόνων, οὓς διέπραξαν τὰ ὀρ-

γανα τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου πρὸς ἐξανγκασμόν τῆς συνειδήσεως τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τῆς ταπεινῆς ἐπαρχίης μου.

Τῇ 17ῃ ἰκνουαρίου ἐφονεύθη ἐν Ἰστανβούλῃ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ὀπλαρχηγοῦ Μήτρου Βλάχου ὁ Ἀθανάσιος Μιχαήλ.

Τῇ 20ῇ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ὁ Βασίλειος Τριανταφυλλοῦ ἐκ Ρούλικας, σπουδαῖος πρᾶγων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν συμφερόντων.

Πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν χριστιανῶν ἠναγκάσθη, Παναγιώτατε, κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν Χριστουγέννων νὰ ἐπισκεφθῶ χωρὶα τινὰ ἐξ ἐκείνων, ἅτινα διὰ τῆς βίας ἀπεσκήρτησαν κατὰ τὸ ἔτος 1903. Διαμείνας λοιπὸν ἐπὶ τινος ἡμέρας εἰς τὴν παρὰ τὴν Χολίσταν ἱερὰν μονὴν τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ἐπεσκέφθην τὰ χωρὶα Κομανίτσον καὶ Τσιρίλοβον, ὅπου μὲ ἐδέχθησαν μετὰ συγκινήσεως οἱ χριστιανοὶ ἡμῶν, καὶ ἐτέλεσα τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν.

Μόλις ὁμως ἀνεχώρησα ἐπηκολούθησε σειρά δολοφονιῶν τῶν σπουδαιωτέρων ὁμογενῶν.

Τῇ 9ῃ φεβρουαρίου ἐφονεύθησαν ἐν Χολίστῃ ὑπὸ τῆς συμμορίας Κοσμᾶ ὁ Κοσμᾶς παπᾶ Βασιλείου καὶ ὁ Γεώργιος Κύρου, οἱ πολυτιμότεροι ἡμῶν ἄνθρωποι καὶ ὅλην ἐκείνην τὴν περιφέρειαν, ἀρχαῖοι ἀγωνισταὶ καὶ προμαχοὶ τῶν ὀρθοδόξων ἀρχῶν.

Τῇ 14ῃ ἐφονεύθη ἐν Τσιρίλοβῳ ὁ Κωνσταντῖνος Ἀθανασίου, ὁ στύλος τοῦ χωρίου.

Τῇ δὲ 18ῃ ὁ μοναχὸς τοῦ Κομανιτσόβου Ἀργύριος Δημητρίου, ὅστις ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ φόνου αὐτοῦ προσελθὼν εἰς τὴν Μητρόπολιν μὲ προσεκάλεσεν ὅπως λειτουργήσω εἰς τὸ χωρίον.

Τοὺς φόνους τούτους τῶν ἀειμνήστων ὁμογενῶν ἐπηκολούθησαν φόνοι βουλγάρων τινῶν, καὶ ἡ κατάστασις αὕτη ἐξακολούθει.

Ἐπὶ τούτοις, καταπαζόμενος τὴν δεξιάν τῆς Ὑμετέρης θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς μοι Παναγιότητος, ὑποδικτελῶ μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως ταπεινὸς θεράπων καὶ ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός

+ Ὁ Καστορίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Καστορία, τῇ 24 μαρτίου 1906.

ΕΞΑΡΧΙΑ ΚΑΒΑΛΛΑΣ

ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον, ὁ περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῶν κατω χρόνων ἀνεκδότως ἀσχολούμενος γνωστὸς λόγιος κ. Περικλῆς Ζερλέντης, ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας ἀντίγραφον τοῦ Σιγίλλιδος γράμματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Γ' τοῦ ἐνοῦντος τὴν πατριαρχικὴν Ἐξάρχειαν Κεβέλλαν τῇ μητροπόλει Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου, οὗτινος γράμματος τὸ ἐνμεμβρῶναις πρωτόγραφον ἀπήγαγεν ἐξ Ἑλλάδος ὁ Ἰταλὸς Ἀντώνιος Φραβασίλης.

Τοῦ γράμματος τοῦτου ἐπίσημον ἀντίγραφον ἀπενεχθῆ καὶ ἐν τῷ Κώδικι τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχιεποφύλακείου τῷ ὀνομαζομένῳ τοῦ Κριτίου, ἐν σελίσιν 469—470· ἀλλὰ περὶ τοῦτον, ὡς τυπικοῦ, (τοῦθ' ὅπερ ἀτυχῶς συμβαίνει καὶ ἐπὶ πληθὺς ἄλλων ἐγγράφων τοῦ αὐτοῦ Κώδικος) τοῦ τέλους, ἐνθα ἀναγράφεται ἡ χρονολογία, καθὼς καὶ τῶν ἐπιτακσομένων Συνοδικῶν ὑπογραφῶν, ἔτινα συμπληροῖ νῦν τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Π. Ζερλέντη ἀντίγραφον.

Σχετικῶς δὲ πρὸς τὴν Κεβέλλαν, σημειοῦμεν ὅτι σώζονται ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς Κώδιξι τὰ ἐξῆς ἐγγράφα.

α'.) **Σιγίλλιον** τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Τιμοθέου Β' (1612—1621), ἐκδοθὲν ἐν ἔτει ῥαβ' (7122=μ. Χ. 1614); Ἰουνίῳ, Ἰνδικτικῶνος ΙΒ'. δι' οὗ συνάπτονται τῇ μητροπόλει Φιλίππων τὰ ὑπὸ τῶν μητροπόλεων Περιθεωρίου καὶ Κεβέλλας ἀποσπασθέντα ἐξ χωρίων **Βασιλάκιον, Κουρντζῆ, Ζυγοστόυ, Πομπληνανῆ, Πολύδτυλον καὶ Δοκάλου**. (Κώδ. Α'. 70).

β'.) **Πράξις** τοῦ αὐτοῦ Πατριάρχου Τιμοθέου μετὰ τριετίαν τῷ ῥαβ' (7125=μ. Χ. 1617), Δεκεμβρίῳ, ἐνοῦσα τὴν ἐρημωθῆσαν μητρόπολιν Κεβέλλαν τῇ τῶν Φιλίππων. (Κώδ. Α'. 78).

γ'.) **Σιγίλλιδες γράμματα** τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Περθέσιου Δ', ἐπὶ τῆς δ' αὐτοῦ πατριαρχείας (1675—6) κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ αἰχρε'. (1675) ἀπολυθὲν, δι' οὗ ἐκχωρεῖται, πρὸς ζῶντας, τῷ πρώτῳ μητροπολίτῃ Δράμας καὶ Φιλίππων Γερμανῷ, —τῷ κατὰ Μάρτιον τοῦ προηγουμένου ἔτους 1674 περικτηθέντι τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ ἀντικαταστήντι ὑπὸ τοῦ Νεοφύτου (ἑτοῦ Πέτρου)— ἡ διοίκησις τῶν πατριαρχικῶν Ἐξαρχιῶν **Ὁρθανίου καὶ Καβάλλας**. (Κώδ. Κυπρίου 388 καὶ Νομικῆς Συνχωγῆς 150).

Τέλος, εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς **Καβάλλας**, ὡς αὐτο-

τελοῦς Ἐξαρχίας, ἔθηκε τέρμα τὸ **Σιγίλλιδες γράμματα** Ἱερεμίου Γ'. τὸ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ αἰφκα' (1721) ἐκδοθὲν καὶ ἐνώσαν τὴν Κεβέλλαν μετὰ τῆς μητροπόλεως Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου, ἥτις ἐνωσις περραμένει ἐν ἰσχύϊ ἔχει τῆς σήμερον.

Ἀρχιμ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΔΕΛΙΚΑΝΗΣ

Ἀρχιεποφύλαξ

ΔΡΥΙΝΟΥΠΟΛΙΤΙΚΑ

Ἰγούμενοι χρηματίζαντες ἐν τῇ κατὰ τὸ Δελβινὸν μονῇ Καμένης¹

Ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς ἡγουμενευσάντων, ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ στυροπηγικῇ καὶ πατριαρχικῇ μονῇ, δι' ἀκριβοῦς ἐρεύνης καὶ ἀναδιφάσεως διαφόρων χειρογράφων καὶ ἐκκλησιαστικῶν διπτύχων ἀρχαίων, βιβλίων τε καὶ ἡγουμενικῶν πράξεων, ἐγένοντο ἡμῖν γνωστοὶ οἱ ἐξῆς, οὗς καὶ ἐτάχμεν καθ' ἡν ἐποχὴν ἔλαχεν ἕκαστος ἡγουμενέων.

1032 Περθέσιος.

1089 Ἀμβρόσιος, Ἱερεμίας, καὶ Μιχαήριος.

1118 Φιλίμων Σίλβεστρος καὶ Σωφρόνιος.

1189 Βενικλίν, καὶ Κάλλιστος.

1309—1332 Ἀνθίμος ἱερομ. εὐπαίδευτος, ἐκ Δενδροβιάνης, πρώην Θεολόγου, ἐνθα καὶ χειροτονεῖται τῇ ιγ' νοεμβρίου αἰ'.

1400 Ἰωάκωφ μοναχὸς ἐκ Δελβίνου.

1440 Περθέσιος ἱερομόναχος ἐκπαίδευτος.

1490 Ἀγάπιος.

1509 Ἀγαθόνικος χειροτονηθεὶς τῇ 3ῃ ἀπριλίου.

1538 Φιλόχριστος ἱερομ. στιχουργός.

1590 Μιχαήριος, καὶ Νικήτης ἱερομόναχοι.

1630 Ἰωάκωφ, Νεκτάριος καὶ Γρηγόριος.

1633—1645 Συμεὼν ἱερομόναχος ὁμοῦ μετ' ἄλλους ἐκ Δελβίνου.

1640 23 μᾶλου ἐτέθησαν τὰ συνόρα τῆς μονῆς καὶ ἐπεκρῶθησαν τὰ δίκαια αὐτῆς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου

1. Ὁ χρόνος τῆς ἱδρύσεως ταύτης ἀρκεῖται ἐν τῇ σκοτίᾳ τῶν αἰώνων, λέγεται ὅμως ὅτι ἱδρύθη τῷ 1032 ἔτει, ἐπὶ πατριάρχου Ἀλεξίου Στουδίτου, καὶ βασιλεὺς Ρωμανοῦ Ἀργυροπούλου, δι' ἐξόρων Καμενισιώτου τινος πλουσίου ἡ ἀρχόντος «Ζαφειρίου» ἐπικαλουμένου, καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Κόμνης, οἵτινες ἐπρόκεισαν ταύτην μετὰ διάφορα πλοῦσια κτήματα κείμενα εἰς τὴν Καμενίσσαν, Φαινίκην, Λυκούρσιον κτλ. ἡ δὲ λέξις Κάμενα ἢ Κάμεν, ἀν' ἧναι σλαβικῆς καταγωγῆς, σημαίνει λίθον ἢ βράχον, ἐρ' οὗ κεῖται καὶ ἡ βῆσις τῆς μονῆς

Κωνσταντινουπόλεως Παρθενίου τοῦ Γέροντος, ὅποτε καὶ σταυροπηγιακὴ ἐγένετο.

1650 Νεκτάριος ἱερομόναχος.

1662 Θεοφάνης ἱερομόναχος, ἐφ' οὗ ἐγένετο ἡ ζωγραφία ἐπὶ ἐπισκόπου Χειμαῤῥος-Δελβίνου Σεραφείμ.

1662—1680 Διονύσιος ἱερομόναχος.

1670 Σιλβεστρος ἱερομόναχος.

1672 Ἰωακείμ ἱερομόναχος, εἴτα, τῷ 1675, Δανιὴλ ἱερομόναχος.

1674—1677 Κύριλλος ἱερομόναχος ἐκ Σενίτσης, ὅστις ἐν Ἰασιῶ τῆς Μολδαβίας ἐξέδωκεν ἐγκόλπιδόν τι.

1678 Γαβριὴλ ἱερομόναχος, εἴτα, τῷ 1679, Κυπριανὸς καὶ Μπύλιος ἱερομόναχοι ὁ μὲν ἐκ Δροπόλεως, ὁ δὲ ἐκ Δροβιάνης.

1689—1698 Ἱερεμίας, καὶ Διονύσιος ἱερομόναχοι.

1690 Γρηγόριος, καὶ Σωφρόνιος ἱερομόναχοι.

1700 Γρηγόριος, εἴτα, τῷ 1710, Νικήτας ἡ Νεκτάριος ἱερομ. εἴτα Ἀθανάσιος Κερκυραῖος.

1715 Περθένης ἱερομόναχος, ὅστις καὶ τῷ 1720, εἴτα Κωνσταντῖνος ἱερομόναχος ἐκ Λυκουραίου.

1720 Κύριλλος ἱερομόναχος, εἴτα, τῷ 1725, Ἀντωνίας, καὶ Μακάριος.

1729 Ἐγένοντο διόφοροι ἐπισκευαὶ τῆς μονῆς.

1736 Σωφρόνιος, εἴτα, τῷ 1800, ἐπίτροποι.

1813—1815 παπᾶ Πᾶνος ἀπὸ Σωπικῆν, ὅστις ἔκτισε πολλὰ δωμάτια.

1816—1820 Πάσιος ἱεροδιάκονος, ἐξ Ἀργυροκάστρου, εἴτα ἐπίτροποι ἀπὸ Κακοδίκιον Λίτη παπᾶς καὶ λοιποὶ ἕως τοῦ 1830· εἴτα Περθένης καὶ Ἀρσένιος.

1821 Εὐστράτιος Ντελεάνης, εἴτα, τῷ 1828, Σεραφείμ ἱερομόναχος.

1831—1851 Πάσιος ἱερομόναχος Ἰωαννίτης, ἄριστος ἡγούμενος, ὅστις ἀπεβίωσε τῇ 14ῃ φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1851.

1843 παπᾶ Νικόλαος ἐκ Τεργιαχάτες.

1851—1872 Ἀρχιμνδρίτης Ἀγαθὰγγελος, ὅστις ἐγεννήθη τῇ 5 δεκεμβρίου 1819, ἀνετράφη εἰς τὴν μονὴν τοῦ προφήτου Ἠλίου, ἐμνήστευεν ἐν Δροβιάνῃ πρὶν τῷ διδασκάλῳ Τάτση, ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Δρυϊνουπόλεως Ἰωακείμ καὶ ἀπέθανε τῇ 4ῃ μαΐου 1872· οὗτος διέπρεψεν ὡς ἄριστος ἡγούμενος καὶ ἀρχιερατικὸς ἐν Δελβίνῳ ἐπίτροπος, οὕτως οἱ γονεῖς ἦσαν ὁ μὲν πατὴρ ἐξ Ἀγίου Βασιλείου, ἡ δὲ μήτηρ, Ἐλισάβετ, ἐκ Νεβάνης.

1865 Κλήμης ἱερομ. Κερκυραῖος.

1867 κατὰ ὁκτώβριον, ἀνηρτήθη ὁ κώδων, δαπάνη τῆς μητρὸς τοῦ Ἀγαθὰγγέλου Ἐλισάβετ.

1872—1873 Ἀρχιμνδρίτης Φίλιππος.

1874—1877 Διονύσιος ἐκ Τσερκουβίτσης τῶν Κουρέντων.

1875—1879 Δοσίθεος ἐκ Γεωργουτσάτες.

1886—1888 ὁ σακελλάριος παπᾶ Χρήστος ἐξ Ἀνω Λαμπόβου, ὁ πατὴρ τοῦ νῦν μητροπολίτου Βελεγράδων κ. Βασιλείου.

1893 7) ἔρτου 15—1899 Συναδικὴ ἀποφάσει διωρίσθη ἡγούμενος ὁ ἐκ Ζήτησης λόγιος καὶ ἔμπειρος ἀρχιμνδρίτης Γρηγόριος Οἰκονόμου.

1899 Ὁ πρωθιερεὺς Κωνσταντῖνος.

Ἐνταῦθα σώζονται καὶ ἕτερά τινες σημειώσεις, περὶ ὧν ἄλλοτε, ὡς καὶ περὶ τῶν εὐρεθεισῶν μοι ἐπιγράφων.

Ἐν Δροβιάνῃ τῆς Ἠπείρου

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ

(ἐκ Δροβιάνης τῆς Ἠπείρου)

ΕΚΛΟΓΗ προεδτοῦ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

(παλαιὸν ἔγγραφο ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ἀλ-
αυρῷ Φιλαρχαίου Ἑταιρίας «Ὁρθοδος»)

διὰ τοῦ παρόντος μας γράμματος φανερώναμεν ἡμεῖς οἱ ραγιάδες γουριότες ἅπαξ ἥ ἅπαντες μικροὶ τε καὶ μεγάλοι ὅτι ἐσυμφωνήσαμεν ὅλοι μας καὶ ἐπὶ ἡ γαμε καὶ ἐπαρεκαλέσαμε τὸν κύρ Θεόδωρον Λογοθέτην καὶ τὸν ἐδάλα ἡ με προε-
στὸν εἰς τὸ χωριὸν μας διὰ νὰ μᾶς κυβερνήσῃ ὅσον εἶναι τῆς ἡ δυνάμεώς του καὶ ἔχομεν ὅλοι μας μὲ ὅλον μας τὸ χουσονουτλήκι νὰ τὸν ἡ ἀκολου-
1. = ;

θήσωμε κοντά του εἰς ὅσα ἤθελεν μας προστάξει, καὶ ἂν ἡ ἤθελε... κανὶς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ τὸν κατα-
τρέξῃ ἔχομεν ὅλοι ἡμεῖς ἡ νὰ τὸν ἀποκριθῶμεν καὶ... νὰ μένῃ ἡ ψυχὸς, καὶ ἂν ἡ ἤθελε τὸν ἡ ἀκο-
λουθήσῃ κανένα ζαράρι ἐδῶ ὅπου βρίσκεται εἰς τὴν δουλειὰν μας ἔχο ἡ με νὰ τὸ ἀποκριθῶμεν ἡμεῖς ἡ χώρα καὶ ἂν... παραλάξωμεν ἀπὸ ἐ ἡ
τοῦτα ὅπου γράφομεν ἐκ τῶν ἐδίων χειρῶν μας ἔχει νὰ μᾶς παιδεύσῃ ἡ με τὸν ἀγάμας ἡ με ἄλ-
λὴν κρίσιν ὅποιαν θέλει, καὶ διὰ τὸ ἀληθὲς ἐδό-
ἡ ἡ τὸ παρόν μας εἰς χεῖρας τοῦ κύρ Θεοδώρου Λογοθέτου καὶ ἔστω εἰς βεβαίωσιν.

1804 = αὐγούστου 23

• Προηγούμενα δημοσιευθέντα ἔγγραφα τῆς βιβλιοθήκης τῆς «Ὁρθοδος» ἴδε ἐν ἀρ 42, 52 τοῦ 1905 καὶ 6 τοῦ 1906.

Προσεχῶς σειρὰν ἐγγράφων τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἰωσήφου.

Οἰκονόμος ἀθανάσιος ἱερεὺς παρὼν—σακελλαρίως ἱερεὺς παρὼν—χατζῆς . . . παρὼν—χατζηδῆμος παρὼν—ευσταθίος χατζηρίζου παρὼν—χατζῆ γέργος παρὼν—χατζῆ ἀποστολῆς παρὼν—ρίζος θεοδοσιουπαρὼν—χ' σταθίς παρὼν—ρίζος γεωργίου ὁ γράψας παρὼν—βασίλης ταριπακος παρὼν—μιχαλῆς χριστικοῦ παρὼν—θεόδωρος τοῦ δημοῦλα παρὼν—γιουργίς . . . παρὼν—(Εἰς δευτέραν δὲ κάθετον γραμμὴν, ὑποκάτω ἐπίσης τοῦ κειμένου, δεξιὰ)—χρηπαπασταθίς παρὼν—παπασταθίς τοῦ οἰκονόμου παρὼν ἀναγνώστis τοῦ λάμπροπαρὼν—ἀναγνώστis καρβελάς παρὼν—γιουργοῖς . . . παρὼν—(καὶ παρακάτω) . . . παρὼν.

(Παραπλεύρως δὲ τοῦ κειμένου εἰς τὸ περιθώριον εἰς μὲν τοὺς 9 καὶ 10 στίχους τούτου)

. . . βιχαλῆς του βελη γεγα παρὼν

(Ἀπὸ δὲ τοῦ 13 στίχου μέχρι τέλους τοῦ 28 στίχου κατὰ μῆκος).

+ . . . Ἀθανάσιος βαιθαιοῦ εἰς τὰ ὅσα ἔγραψαν οἱ χῶρα καὶ μαρτυρεῖ; . . .

Σημειώσεις

Τὸ ἀνωτέρω εἶναι ἀντίγραφον τοῦ ἐν τῷ κώδικι ὑπ' ἀρ. 59 παλαιοῦ ἐγγράφου. Προέρχεται ἐκ Γούρας δωρηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐκεῖθεν καταγομένου κ. Εὐσταθίου Οἰκονόμου, μικρεμποροῦ ἀγοραίου. Εἶναι δὲ ἡ Γούρα σήμερον χωρίον ἐπὶ τῶν πρὸς βορρᾶν κλιτύων τοῦ ὄρους Ὁθρυς, 7 ὥρας νοτιοδυτικῶς τῆς πόλεως Ἀλμυροῦ. Κατοικεῖται ὑπὸ 100 περίπου οἰκογενειῶν, καὶ εἶναι πρωτεύουσα τοῦ τρίτου δήμου τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν τοῦ δήμου Ὁθρυς.

Ἄλλοτε ὅμως ἐν μεγάλῃ ἀκμῇ εὐρισκομένη ἦτο σχεδὸν πόλις, τῶν κατὰ πολὺ πολυπληθεστέρων κατοίκων αὐτῆς ἀσχολουμένων εἰς ποικίλας βιομηχανίας ὡς ἡ βυρσοδεψικὴ, ἡ ταπητουργία, ἐξ ὧν ἐπλούτουν.

Ἡ παρχικὴ δὲ αὐτῆς προῆλθεν ἐκ ποικίλων κατὰδρομῶν, ὧν οὐκ ἔστι τοῦ παρόντος ἡ μνεία.

Τελευτῶν σημειῶ, ὡς ἐκ περισσοῦ, ὅτι ἡ Γούρα εἶναι ὁ τόπος, ἐξ οὗ προέρχεται ἐν ἐσχάτῳ ἀνακαλυφθὲν δημοτικὸν τραγοῦδι μας, περὶ τοῦ ὁποίου λίαν ἀκροθιγῶς ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ «Τύπῳ» Βόλου (14 δεκεμβρίου 1905), ὁπόθεν παρέλαβέ τινα καὶ ὁ ἀθηναϊκὸς τύπος, καὶ περὶ οὗ ἐν τῷ προσεχῶς ἐκδοθησομένῳ σ' τεύχει τῆς καθ' ἡμᾶς «Ὁθρυς» ἐκτενέστερον καὶ ἀναλυτικώτερον. Ἀπλῶς μόνον ἀναφέρω ἐνταῦθα ὅτι τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν γνωστὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα κατὰδρομὴν τοῦ Ὁρλώφ, ἧς εἶναι θρῆνος.

Ἐξ Ἀλμυροῦ

ΑΣΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΣΙΣ
ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΟΙΠΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ

β'. Ἀλλ' ἡ «Διπλωματικὴ» ἀποτελεῖ κλάδον κύριον τῆς «Διπλωματίας», αὕτη δὲ πάλιν τῆς «Πολιτικῆς». Ἡ μὲν «Πολιτικὴ» εἶναι ὅλη ἡ ἐπιστήμη, ἥτις ἐξετάζει τὸν βίον τοῦ ἔθνους κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ὀργάνωσιν καὶ τὰς ἐξωτερικὰς αὐτοῦ σχέσεις, συμπίπτει δὲ ὅλην σχεδὸν τῇ Ἱστορίᾳ, ἡ δὲ «Διπλωματία» εἶναι κλάδος αὐτῆς, διότι περιορίζεται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μετὰ τῶν ξένων ἔθνων σχέσεων τῆς πολιτείας, ἔχει δὲ ὑπ' ὄψιν τὴν εὐκοίνωνσίαν καὶ τὴν εὐσυναλλαξίαν. Ἡ Πολιτικὴ δὲ ἐξήρτηται ἐκ τῆς πολιτείας τῶν τὰ πολιτικὰ, ἥτοι τὰ δημόσια, πρoασσόντων, ἀλλάσσει ἀνὰ πᾶσαν ἐποχὴν, ὡς παρατηρεῖται τοῦτο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀρχαίας θεοκρατίας, τῆς σοφιστείας, τῆς πολιτείας τοῦ Πλάτωνος καὶ τῆς πρακτικωτέρας τοῦ Ἀριστοτέλους, τῆς τῶν Ρωμαίων, τῆς τοῦ Μεσαίωνος, τῆς τῶν πολιτικῶν θεωρίων τοῦ Machiaveli, τῆς τοῦ Ναπολέοντος τῶν μετὰ τὰς συνθήκας τοῦ 1815, 1856 κλ. τῶν μετὰ τὸ 1871 καὶ οὕτω καθεξῆς. Ὁ δούξ de Broglie διερωτᾶται ἐν τῷ λαμπρῷ αὐτοῦ συγγράμματι τῷ ὑπὸ τὸν τίτλον «Histoire et Politique» (1897 σ. 71, 77 καὶ ἐξῆς), μετὰ τὴν συμπλήρωσιν εἰκοσιπενταετίας τοῦ νέου ἐν Γαλλίᾳ πολιτεύματος, τῆς δημοκρατίας, τί ἐπράχθη ἐν Γαλλίᾳ τὸ δυνάμενον ἵνα κουφίσῃ τὰς συνεπείας τῶν μεγαλειτέρων δυστυχιῶν καὶ θυσιῶν τοῦ ἔθνους. «Τὸ παρὼν καὶ τὸ μέλλον, λέγει, ὡς δυνάμεθα ἵνα προῖδωμεν, εἶναι φύσεως τοιαύτης ἵνα φέρωσιν ἐπιλησμοσύνην τοῦ παρελθόντος;» Ἦτο δυνατόν ἵνα κλείσῃ τις ὀφθαλμοὺς, ἥτο δυνατόν πολιτικὸς διευθύνων τὰς τύχας τῆς μεγάλης Γαλλίας, ἵνα μὴ ἀναμνησθῇ ἡμέραν τινὰ παρελθόντος μὴ πολὺ ἀπομεμακρυσμένου ἀλλὰ τοῦ χθὲς ἔτι; Ἦτο δυνατόν, ἵνα μὴ ἀναγνώσῃ μίαν τοῦλάχιστον σελίδα τῆς ἱστορίας αὐτῆς, ἵνα μὴ ρίψῃ ἔστω καὶ ἐπιπολαίως βλέμμα ἐπὶ τινος χάρτου περὶ τῆς γεωγραφικῆς τῆς πατρίδος αὐτοῦ θέσεως; Τί ἦτο ἡ Εὐρώπη τοῦ 1801 κατὰ τὸ 1814, ἡ δ' Εὐρώπη αὕτη τοῦ 1814 τί ἐγένετο τὸ 1848; Πόσα διδάγματα μετὰ ταῦτα ἐδιδάχθη, λέγει αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐκ τῆς ἀναδιφύσεως αὐτῆς τῆς τῶν τελευταίων ἐτῶν ἱστορίας, ὁ ἴδιος ὑπογράφας τῷ 1871, ἐν ᾧ χρόνῳ

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 145—148.

ἔτι ἡ πατρίς αὐτοῦ ἐτέλει ὑπὸ τοὺς πόδας αὐστηροῦ καὶ σιδηροῦ νικητοῦ, ἐν τῇ Διασκέψει τοῦ Λονδίνου ἐκ μέρους τῆς Γαλλίας, τὰ ἐναντία ἐκείνων, ἅτινα ἡ Γαλλία μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἐπέτυχεν μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον ἐκ τῆς Ρωσίας (1856 σελ. 87)⁷¹. Ἡ διδακτικὴ αὕτη πεῖρα ἐγένετο αὐτῷ μᾶθημα πολιτικὸν ἐκ τῆς Ἱστορίας ληφθέν. Ἡ «Πολιτικὴ» ἀπαιτεῖ γνῶσιν Ἱστορίας, φιλοσοφικὴν κρίσιν καὶ σύνεσιν.

§ 19.

γ'. Διπλωματία εἶναι, ὡς γνωστὸν, «ἡ μετ' ἐπιγνώσεως τέχνη τοῦ καλῶς διεξάγειν τὰς μεταξὺ τῶν κρατῶν δημοσίας ὑποθέσεις», ἡ δεξιότης δ' αὕτη περὶ τὸ διευθύνειν τὰς ὑποθέσεις κράτους τινὸς εἶναι εὐγενεστάτη ἐργασία, ἐφαρμοζομένη ἀνεξαιρέτως ἐν ὅλοις τοῖς ζητήμασιν, εἰς ἃ αἱ κυβερνήσεις ἔχουσιν ἐπιτακτικὸν συμφέρον, ἵνα συμφωνήσωσι καὶ μὴ συνταράξωσι τὰς μεταξὺ αὐτῶν ὑφισταμένας ἀρμονικὰς σχέσεις⁷².

Οἱ διπλωμάται δὲν ἔχουσιν ἀποστολὴν ἐπὶ τούτῳ ἢ ἐκείνῳ τῷ λόγῳ ἵνα διομολογῶσι συνθήκας, αἵτινες παρακωλύουσιν ἢ καταπαύουσιν τὸν πόλεμον, ἔσθ' ὅτε καὶ προκαλοῦσιν αὐτὸν, ἀλλὰ τάσσονται ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου αὐτῶν κυρίου ἐν εὐγενεστάτῃ περιώπῃ, ἵνα διὰ τῆς δεξιότητος αὐτῶν καὶ δι' ἄλλων τρόπων διακανονίζωσι τὰς μεταξὺ τῶν κρατῶν διαφόρους σχέσεις, ἐνεργῶσι π. χ. συμβάσεις οἰκονομικὰς, ἐμπορικὰς, τελωνειακὰς, σιδηροδρομικὰς, ταχυδρομικὰς, τηλεγραφικὰς, νομισματικὰς καὶ ἄλλας τοιαύτας, αἵτινες ὀρθοῦσι τὴν βιομηχανικὴν, τεχνικὴν καὶ πνευματικὴν ἔτι ἰδιοκτησίαν. Ὁ διπλωματικὸς ἀνὴρ ἀναδέχεται τὴν εὐγενεστάτην τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ἀντιπροσωπεύειν τὸ κυρίαρχον κράτος, τοῦ λαλεῖν ἐν στόματι τοῦ ἔθνους, ἢ τῆς πατρίδος, τοῦ προσημαίνειν πολλάκις τὰ μέλλοντα γενέσθαι. «Διπλωματία» ἄρα εἶναι ἡ δεξιότης τοῦ συντηρεῖν, τοῦ ὑπερασπίζειν, τοῦ

πολλαπλασιάζειν τὰ τῆς πολιτείας δίκαια, τοῦ προλαβεῖν καὶ διευθύνειν διαπραγματεύσεις διεθνεῖς πρὸς ἐντιμον ἐπίτευξιν τοῦ μείζονος καὶ βελτίονος συμφέροντος διὰ τὸ ἔθνος, ὅπερ ἀντιπροσωπεῖ.

Ἡ δεξιότης δὲ αὕτη οὔτε τοῖς Ἑλλήσιν οὔτε τοῖς Ρωμαίοις οὔτε τοῖς Βυζαντινοῖς ἦτο ἄγνωστος, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐκαλλιεργεῖτο ὑπὸ ἰδίας τινὸς τάξεως ἀνδρῶν.

δ'. Οἱ ἐν Βυζαντίῳ βεβαίως ἐν ταῖς πρὸς τὴν Δύσιν καὶ τὴν Ἀνατολὴν σχέσεσιν αὐτῶν ἐμόρφωσαν διπλωματικοὺς ἀνδρας λαϊκοὺς τε καὶ κληρικοὺς οὐχὶ ὀλίγους. Οἱ διάφοροι πρὸ πάντων στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ θεσμοὶ καὶ αἱ τῆς αὐτῆς ἐθιμοτυπία ἀφ' ὅτου μάλιστα Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος κατὰ τὸ 1045 ἐπὶ νέων βάσεων ἀνεδιωργάνωσε τὴν Νομικὴν Σχολὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει⁷³ ἐκ συνηθείας καὶ πείρας πολλοὺς ἀνέδειξαν ἐπιτηδεῖους ἀνδρας, ἵνα διαπραγματεύωνται μετὰ τῶν φίλων ἢ τῶν ξένων περὶ πολλῶν. Διὰ τῶν τοιούτων διπλωματῶν οἱ ὑποτελεῖς συνεκρατοῦντο, οἱ ἐχθροὶ συνεβίβαντο, οἱ ἀδύνατοι ἠπειλοῦντο, οἱ σοβαροὶ ἐθωπεύοντο διὰ τῆς χορηγίας τίτλων πομπῶδων ἢ χρημάτων πολλῶν συνοικέσια καὶ «γαμικὰ συναλλάγια» συνήπτοντο, οἱ ξένοι προσερχόμενοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ μεγαλοπρεπεῖ ὑποδοχῇ καὶ ταῖς περιποιήσεσι⁷⁴. Καίτοι δὲ ἰδίᾳ τάξεις διπλωματικῶν ἀνδρῶν ἐξ ἐπαγγέλματος δὲν ὑφίστατο, μ' ὅλον τοῦτο ἐν ἐκάστη στιγμῇ εὕρισκοντο κατάλληλοι διὰ τὰς ἐκτάκτους ἀποστολάς καὶ δεξιώσεις καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπηρεσίαν ἑτοιμοί. Ἡ Διπλωματία ὡς Ἐπιστήμη ἤρξατο τὸ πρῶτον ἐν Ἰταλίᾳ ἵνα διδάσκηται καὶ ἀναπτύσσεται. Ἡ Ρώμη, ἡ Βενετία, ἡ Φλωρεντία ἐγέννησε διπλωμάτας διακεκριμένους. Πέντε τῶν λογίων τῆς Τοσκάνης, ὁ Δάντης, ὁ Πετράρχης, ὁ Βοκκάκιος, ὁ Guicciardini καὶ ὁ Μακιαβέλης διεξήγαγον ἐκ μέρους τῆς Φλωρεντίνης Δημοκρατίας δυσχερεῖς καὶ σπουδαίας πρεσβεύσεις. Τοῖς πολλοῖς οὐχὶ ἄγνωστος ἡ δεξιότης τοῦ τελευταίου τῆς ἀνω πεντάδος ἐν ταῖς πρὸς τὸν Λουδοβίκον τὸν IB', πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μαξιμιλιανὸν, τὸν πάνπαν Ἰούλιον τὸν B' καὶ τὸν Καίσαρα Βοργίαν

71. Παραβάλλεται ἀπαραμίλλως ἡ θέσις τῆς Γαλλίας μετὰ τὸν γαλλογερμανικὸν καὶ τῆς Ρωσίας μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν, ἔξετάζεται ἡ θέσις αὐτῆς, ἡ πολιτικὴ, ἡ οἰκονομικὴ, ἡ γεωγραφικὴ ἐν σχέσει πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας. Διδακτικὰ μέρη ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν σχέσεων ἀκόμη αὐτοῦ ὡς πληρεξουσίου ἐν Λονδίνῳ πρὸς τὸν φίλον αὐτοῦ Ἰούλιον Φάβρον, τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν.

72. Θουκυδ. Γ', 82, 2 καὶ 7—8.

73. Z. N. Lingenthal. Gesch. d. griechisch—röm. Rechts, 1892.

74. Ὅρα Κ. Πορφυρογεννήτου, Ἐκθ. Βασιλείου Τάξεως. ἐκδ. Βόννης.

πρεσβεύσειν αὐτοῦ. Ἀλλὰ ἐπὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ δὲν πρέπει ἐνταῦθα ἵνα μνησθῶ τοῦ ὁμογενοῦς Ἰανοῦ τοῦ Λασκάρως⁷⁵; Ὁ λογιώτατος οὗτος ἀνὴρ ἐκ Φλωρεντίας εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπανελθὼν δὲν ἔσχε τὴν τιμὴν ἵνα γένηται δεκτὸς παρὰ τῷ Σουλτάνῳ Βαγιαζήτ τῷ διαδόχῳ τοῦ μεγαλεπιβόλου Πορθητοῦ; Ὁ Λάσκαρις δὲν εἶναι ὁ ἀκολουθήσας Καρόλῳ τῷ Η', τρέφοντι παρά-τολμα σχέδια, ὅτε ὁ γάλλος οὗτος μονάρχης ἐκ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Ἀπεννίνειον εἰσῆλθε χερσό-νησον; δὲν εἶναι ὁ ἀκολουθήσας Λουδοβίκῳ τῷ ΙΒ'; δὲν εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τούτου κατὰ τὸ 1503 ὡς ἀντιπρόσωπος εἰς Βενετίαν ἐκπεμφθεὶς πρὸς διαπραγματεύσιν συνθήκης, τὸ δ' ἐπὶ τὸν ἔτος ὡς πρεσβευτὴς (ambassadeur) τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ Γαληνοτάτῃ Δημοκρατίᾳ ὀρισθεὶς; δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ κατὰ τὸ 1525 μετὰ τὴν μάχην τῆς Παυίας Κάρολον τὸν Ε', τὸν τῆς Γερμανίας μὲν αὐτοκράτορα, τῆς Ἰσπανίας δὲ βασιλέα, ἐν ὀνόματι τοῦ πάπα Κλήμεντος Ζ' σπουδαιότατα προσαγορεύσας, καίπερ ὑπερογδοικοντούτης⁷⁶;

§ 20.

ε'. Ὁ **Διπλωμάτης** δύο ἀρετὰς τοῦλάχιστον δεόν ἵνα ἔχη, σύνεσιν πολιτικὴν καὶ δύναμιν ἐρμηνευτικὴν· καὶ τὸ μὲν εἶναι δῶρον ἀδίδακτον τῆς φύσεως, τὸ δὲ ἐπιτυγχάνεται πολλῇ τῇ ἀσκήσει, συνεχεῖ τῷ πόνῳ καὶ ἐπιγνώσει τῶν προγεγενημένων· ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ τούτῳ σημείῳ δεόν πολλὴν ἵνα ἀσκήῃ φυλακτικότητα, καὶ μὴ προτρέχη ἐν ἐξηγήσεσιν. Εὐγενὴς σταδιοδρομία, εὐτυχὴς δὲ ὁ βροτὸς καὶ μακαριστὸς, ὅστις ὑπὸ φύσεως πεπρωτισμένος δεξιᾶς τὴν ἐπιστήμην ταύτην καλλιεργήσας κατάρθωσεν ἵνα δειχθῇ χρήσιμος τῷ ἄρχοντι αὐτοῦ καὶ τῇ πολιτείᾳ, ἣν νομίμως ἀντιπροσωπεῖ. Δεξιὰ ὅμως φύσις διπλωμάτου δεόν ἵνα διαμορφωθῇ καὶ διὰ τῆς πείρας, ἥτις προσκτᾶται καὶ ἐκ τῆς γνώσεως τῆς Ἱστορίας (Πρὸβλ. § 3, 6, σελ. 7). Δεσμὸς λοιπὸν λίαν στενὸς συνδέει τὸν διπλωμάτην καὶ τὸν ἱστορικὸν ἄνδρα· ἀμφότεροι ἔχουσιν ἑσαεὶ ἀνάγκην ἀλλήλων. Ὁ μὲν διπλωμάτης διὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ παρασκευάζει τὸ ὑλικὸν διὰ τὸν «μέλλοντα ἱστορικόν», ὁ δὲ ἱστορικὸς συντάσσει τὸ ὑλικὸν

τούτο, διατάσσει αὐτὸ καὶ συναπαρτίζει τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος διὰ τὸν «μέλλοντα διπλωμάτην». Καὶ δύναται μὲν τις ἵνα εἶναι καλὸς ἱστορικὸς, χωρὶς ὅμως σύναμα καὶ καλὸς διπλωμάτης, ἀλλὰ καλὸς διπλωμάτης δὲν δύναται τις ἵνα καταστῇ ἄνευ γνώσεως Ἱστορίας, ἐν ἄλλαις λέξεσι «σχολεῖον τῆς Διπλωματίας εἶναι ἡ Ἱστορία· ἄνευ Ἱστορίας, οὐδεὶς διπλωμάτης»⁷⁷.

στ'. **Διπλωματικὴ Ἱστορία** (Histoire diplomatique) κυρίως λέγεται ἡ ἱστορία τῶν συνθηκῶν ἐπὶ εἰρηνεύσει, καὶ τῶν διαπραγματεύσεων, αἵτινες προηγήθησαν ἐπὶ τῇ συντάξει τῶν ὅρων τῶν συνθηκῶν τούτων.

Ἡ Διπλωματικὴ Ἱστορία περιοριζομένη εἰς τὸν κύκλον τῆς ἐργασίας ταύτης παρουσιάζει οὐχὶ μέγα ἐνδιαφέρον, εἶναι κατάλογος ὅρων συνθηκῶν παντοίων ἐπιστημονικώτερον συντεταγμένος. Ἀλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἀντὶ νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἀρίθμωσιν τῶν γεγονότων καὶ τῶν ὅρων προσπαθῇ ἐπὶ διαφόρων δεδομένων βασιζομένη ἵνα ἀνεύρῃ τὰς πόρρω ἢ ἐγγὺς αἰτίας αὐτῶν, συσχετίσῃ αὐτάς, εἰσδύσῃ εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ ἀντενεργείας τὰς προτέρας τῶν συναλλασσομένων καὶ διαλλαττομένων. Οὕτως ἡ Διπλωματικὴ Ἱστορία μελετῶσα τὰς σχέσεις τῶν κρατῶν καθίσταται οὐχὶ στυννὸς ἀλλ' εὐεργετικὸς κλάδος τῆς Ἱστορίας, διότι ἡ μελέτη τῶν ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ἐνεργειῶν ἔθνους τινὸς εἶναι ἀπόρροια τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ψυχικοῦ σθένους, καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἀπαραλλάκτως ὡς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ αἱ κινήσεις καὶ ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ μνηύουσι τὴν καθόλου αὐτοῦ ἐσωτερικὴν εὐεξίαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

§ 21.

Δίκαιον. Ἐκ τῆς «Διπλωματίας», ἥτοι «ἐκ τῆς ἐπιστήμης τῆς τακτικῆς ἢ ἐκτάκτου πρεσβεύσεως» ἐγεννήθη τὸ λεγόμενον «Διεθνὲς ἢ ἀλληλεθνὲς Δίκαιον». Ἐκ τῶν «πεπρεσβευμένων»,

77. Ἀπὸ τοῦ 1887 ἤρξατο ἐν Παρίσις καὶ ἡ Revue d'Histoire Diplomatique. Ἐν τῷ πρώτῳ τεύχει τῆς ἐπιθεωρήσεως αὐτῆς δὲν τί γράφει, ὁ δὲ Βρογλί περὶ Βολταίρου πιστεύσαντος ὅτι ἐνεκα τῆς φιλίας, ἣν εἶχε πρὸς τὸν Φριδερίκον τῆς Πρωσίας ἠδύνατο καὶ διπλωματικὰς ἀποστολὰς ἵνα τελεῇ καὶ ἀμέσως τὸν φίλον πείθῃ.

75. Legrand, Bibl. Hellén. τ. Α' 1885.

76. Legrand, Bibl. Hell. τ. Α' σελ. CLIII, ἐν ἣ τὸ κείμενον τοῦ προσφωνήματος. Ἀπὸ τοῦ 1504 μέχρι τοῦ 1509 ὁ Λάσκαρις ἐ χρημάτισεν ἐν Βενετίᾳ πρεσβευτής.

ἦτοι τῶν «ὑπὸ τῶν πρέσβεων πεπραγμένων» καὶ τῆς γνώσεως αὐτῶν ἐγεννήθη τὸ «Δίκαιον» μεταξὺ τῶν ἔθνων. Τὸ «Δίκαιον» δὲ εἶναι κατὰ τὸν πολὺν Martens⁷⁸ κυρίως προῖον τῆς παρελθούσης ἱστορίας. Τὸ Δίκαιον δὲ στηριζόμενον ἐπὶ τῆς ἱστορίας εἶναι ἡ ἐδραία βάσις καὶ τὸ ἐρμυνὸν ἔρεισμα πάσης καλῶς συντεταγμένης πολιτείας, ἥτις προώρισται ἵνα ζήσῃ καὶ δράσῃ ἐν τῇ ἱστορικῇ ὀρίζοντι, οἱ δὲ νόμοι, ἡ ὁρατὴ, ἡ ἀπτή τοῦ Δικαίου ἐνσάρκωσις. Δικαίως δὲ ὁ Montesquieu⁷⁹ διδάσκει ὅτι «δέον τοὺς νόμους ἵνα φωτίζωμεν διὰ τῆς ἱστορίας, ὡς καὶ τὴν ἱστορίαν διὰ τῶν νόμων», οἱ δὲ νόμοι ἔθνους τινὸς κατὰ τὸν Γίββωνα ἀποτελοῦσι τὸ διδακτικώτατον μέρος τῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Δὲν εἰσέρχομαι λοιπὸν εἰς λεπτομερείας, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐν τοῖς ἡγουμένοις (§ 13, δ') περὶ τῶν νομοθεσιῶν καὶ τῶν νεωστὶ ἐτι εἰς φῶς προσελθουσῶν μνείαν ἐποιήσαμην, ἀντιπαρέρχομαι δὲ συνιστῶν τοῖς ἱστορίαν εὐρύτερόν πως διδάσκουσιν ὅπως μελετῶσι καὶ παραβάλλωσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀπλούστατα νομοθετήματα ἐνδὸς ἢ καὶ διαφόρων ἔθνων μιᾶς ἢ διαφόρων ἐποχῶν τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους, περὶ οὗ τὸν λόγον ποιοῦνται καὶ καλῶσι τὴν προσοχὴν τῶν μαθητῶν ἐπὶ τὰς διαφορὰς ἢ τὰς ἐπιδράσεις καὶ σχέσεις αὐτῶν. («Σολῶνειος», «Λυκούργειος», «Δωδεκάδελτος» καὶ «Ιουστινιάνειος», «Ἐκλογὴ», «Βασιλικά» κλπ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

§ 22.

Ἀρχαιολογία. Ἡ «Ἱστορία» ἀρχαιότερον περιελάμβανεν οὐ μόνον τὰ πολιτικὰ συμβάντα ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὰ σχέσιν τινὰ πρὸς τὸν βίον τῶν ἱστορουμένων ἔθνων ἔχοντα. Σήμερον ὅμως καταλείπει τῇ Ἀρχαιολογίᾳ τὴν ἀκριβολόγον μελέτην τῶν πολιτευμάτων, τῶν θρησκευτικῶν, τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν ὁργανισμῶν, τῶν οἰκονομικῶν πόρων, τῶν νομίμων καὶ τῆς τέχνης, ἥτις μάλιστα ἴδιον ἐξαίρετον κλάδον τῆς Ἀρχαιολογίας καλλίκαρπον ἀποτελεῖ, ὡς ὀνομάζει αὐτὸν ὁ μακαρίτης Ραγκαβῆς⁸⁰. Ἡ «Ἀρ-

χαιολογία» μετεμόρφωσε σήμερον καὶ μετέπλασε τὴν «Ἱστορίαν» ὡς εἵπομεν ἀνωτέρω (§ 4), διεφώτισε διὰ βεβαίου φωτός τοὺς ἀρχαίους θεσμοὺς ἀναστήσασα τὸν ἀρχαῖον κόσμον ὑπὸ τὰ ὄμματα ἡμῶν. Σήμερον δυνάμεθα κάλλιστα ἵνα καὶ τὴν Πομπηϊαν κατοπτεύσωμεν καὶ τὴν Πριήνην διορίσωμεν καὶ τὴν Ὀλυμπίαν καὶ τοὺς Δελφοὺς ἀναπαραστήσωμεν. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης σχέσεως τῆς Ἀρχαιολογίας πρὸς τὴν Ἱστορίαν ἀπὸ τινος πανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἐπιζητεῖται καὶ ἡ ἐν τοῖς Γυμνασίοις διδασκαλία τῆς Ἀρχαιολογίας, ἐξετάζεται δὲ, ὡς εἴθισται, μετὰ λογισμοῦ καὶ ὁ καταλληλότερος τρόπος καὶ ἡ καλλιτέρα μέθοδος πρὸς διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τούτου καὶ δὲν ἐπιβάλλεται, ὡς ἔστιν ἰδεῖν ἐκ τῶν συζητήσεων τῶν ἐν τῇ Διεθνεῇ Ἀρχαιολογικῇ Συνεδρίῳ, τῇ τελευταίῳ ἐν Ἀθήναις συγκληθέντι διεξαχθεισῶν. Ἐν τῇ συνεδρίῳ τούτῳ περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαιολογίας (enseignement de l'Archéologie) ὁμίλησαν ὑπὸ διαφόρους τύπους ὁ Conze, ὁ Seure, καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων οἱ κκ. Δραγάτσης⁸¹ «περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τοῖς σχολείοις» καὶ Παπαβασιλείου «πῶς ἂν τὰ τοῦ καθόλου βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Ἑλλάδος διδάσκειτο»⁸². Περὶ τῆς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς Μ. Σχολῆς, Παναγιώτατε, δὲν ἔχομεν εὐτυχῶς ἵνα πολυπραγμονήσωμεν, διότι ἡ Ἀρχαιολογία διδάσκεται ὡς ἴδιον μάθημα καὶ ὡς βοηθητικὸν τῇ τε λοιπῇ παιδεύσει καὶ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ἐν μέτρῳ, ὡς τοῦτο καὶ τῇ Διεθνεῇ Συνεδρίῳ διὰ τοῦ ἡμετέρου ἀντιπροσώπου καὶ τῆς σχολῆς ἡμῶν τιμιωτάτου ἀναστήματος, τοῦ κ. Μ. Εὐαγγελίδου προσηκόντως ἐδηλώθη πρὸς γνῶσιν κοινοτέραν.

(ἔπεται συνέχεια)

81 Ὁ Csengerie καὶ ὁ Plunkett (Δουβλίνου) καὶ ὁ Tolman (Νασβίλλας) ἐν τινι μέτρῳ καὶ ὁ Harry (Ἀμερικῆς Κινκινάτον) περὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς Κολλεγίοις. Μέτιθι R. Etudes Anciennes 1905, τευχ. Β', σ. 197—218.

82. Ὅρα Compt. rendus du Congrès International d'Archéologie. I session, 1905 σ. 332. Καὶ ὁ κάλλιστος καθηγητὴς κ. Ζησίου ἔγραψε πραγματείαν περὶ τῆς Εἰσαγωγῆς τοῦ μαθήματος τῆς Ἑλλην. Ἀρχαιολογίας εἰς τὰ Γυμνάσια, ἣν ὅμως δὲν κατέθηκεν ἄτε ἀσθενῶν, ὡς καὶ ἄλλοι τινές.

78. Preface Guide Diplomatique τ. Α' σ. X ἐν Παρισίοις 1851.

79. Esprit des Lois, XXXI § 2 ἐν τέλει.

80. Ἱστορία τῆς ἀρχ. Καλλιτεχνίας τ. Α' σ. 3, ἐν Ἀθήναις.

ΡΟΥΔΟΛΦΟΥ ΕΥΣΚΕΝ

Ὁ νεώτερος ἄνθρωπος καὶ ἡ θρησκεία*

Νὰ ἀναπτύξωμεν πόσον μεγάλη καὶ μένοντα κατωρθώθησαν διὰ τοιαύτης ἡνωμένης προσπάθειας, κείται ἐκτός τοῦ ἡμετέρου ἔργου. Ἀλλὰ ἀναμφισβόλως ὅλον τὸ μέγεθος τῆς ἐργασίας δὲν ἡμπόδισε, ὅπως ὁ κόσμος τῶν πραγμάτων διατηρηθῇ οὐ μόνον κατὰ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἀπειλήσῃ πάντοτε τυχύτερον τὴν αὐθυπόστασιν τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἡ ἰοὺ ἐκτονταετηρίδος ἀνύψωσε τὸ πρόβλημα, ἰδίως κατ' ὅσον ἔφερεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς περιπλοκάς τοῦ νεωτέρου βίου μετ' ἰδιαιτέρως ἐνεργείας εἰς ἅμεσον πείραν καὶ αἴσθησιν. Ἀρκετὰ περίεργος εἶναι αὕτη αὕτη ἡ ἀνθρωπίνη ἐνέργεια, ἡ ἰδιορρυθμὸς ἐξέλιξις τῆς ὁποίας ἐν τῇ ἐκατονταετηρίδι ταύτῃ ἀπειλεῖ τὴν ἐσωτερικὴν αὐθυπαρξίαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς βαρύτατα. Ὁ 10' αἰὼν ἦτο πρὸ παντὸς αἰῶν τῆς ἐργασίας, ἐν τῇ ἐργασίᾳ κείται τὸ μεγαλεῖον του, ἐν τῇ ἐργασίᾳ ὁ κίνδυνος καὶ τὸ ὄριόν του. Οἷκοθεν ἔχει ἡ ἐργασία διπλοῦν πρόσωπον· ἀναγγέλλει τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνθρώπου, διδάσκει νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἀντικειμένου, νὰ κυριαρχήσῃ, νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ ὑπὲρ τῶν σκοπῶν του, καταδεικνύει τὴν ἐξάρτησιν τοῦ ἀναγκάζοντος αὐτὸν νὰ προσαρμόσῃ ἀδιαιδίτως τὴν ἐνεργητικότητά του πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀντικειμένου, νὰ ὑποτάσσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἀναγκαιότητα τῶν πραγμάτων. Ὁ 10' αἰὼν ἐξῆρε τὸν ἀντικειμενικὸν τοῦτον χαρακτηρὰ τῆς ἐργασίας πολλῶν μᾶλλον ἢ ἀπαντες οἱ προηγούμενοι χρόνοι. Διότι ἐν μορφῇ τοῦ πολιτισμοῦ τὸ πλεῖστον τεχνικὴ ἐδημιούργησε γιγαντιαία συμπλέγματα ἐργασίας, ἅτινα ἀνοῦνται πᾶσαν ὑποταγὴν εἰς τοὺς σκοποὺς τῶν ἀπλῶν ἀτόμων, περιέχουσιν ἰδίως ὠθήσεις καὶ ἀπωθήσεις, οὕτως ὅμως ἐξασκῶσιν ἐξαναγκαστικὴν δύναμιν ἀπέναντι τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπὸ αὐθυπαρξίας ὄντος γίνεται οὗτος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπλοῦν μέσον καὶ ὄργανον τῆς μεγάλης μηχανῆς. Σαφέστατα φαίνεται ἡ χεραφέτης αὕτη τῆς ἐργασίας ἐν τοῖς νεωτέροις ἐργαστασίαις, παρ' οἷς πᾶσα ἀνθρωπίνη πράξις εἶναι δεσμευμένη εἰς τὴν μηχανὴν καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀφίνει ἐπὶ τέλους μόνον νὰ ὑπηρετῇ τὴν μηχανήν· ἀλλ' ἐμφανίζεται καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἐπιστήμῃ μὲ τὰ ἀκαταθέατα συμπλέγματα τῆς καὶ τὴν προοῦσαν διακλάδωσίν της ὡς καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ στρατιωτικῇ συστήματι καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ διοικήσει τοῦ κράτους. Πανταχοῦ ἐκτεταμένοι μηχανισμοί, πανταχοῦ

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 147—148.

ἡ ἀναγκαιότης αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τῶν ἀτόμων εἰς τοὺς μηχανισμοὺς τούτους, ἐπενεργείας κατ' ὅλην τὴν γραμμὴν. Συγχρόνως αὖξουσα σημασία τοῦ πλήθους, αὖξουσα σημασία καὶ τῆς ἱστορικῆς συνέχειας· ὅχι τὰ άτομα, ἀλλὰ τὸ ἱστορικο-κοινωνικῶς συνεῖναι ἀποδίδει νῦν ὁ κύριος φορεὺς τοῦ πολιτισμοῦ. Τοιοῦτοτρόπως μία δύναμις τῆς ἀνθρωπότητος ἀπέναντι προηγούμενων ἐποχῶν ἀμέτρως ἡυξημένη, μία παίζουσα ἐκνέκησις γιγαντιαίων προβλημάτων εἰς νέος τύπος τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀλλὰ πάντα τὰ μεγαλεῖα ἐξηγοράσθησαν ἀκριβᾶ, ἐξηγοράσθησαν δι' ἀπομαρξάνσεως τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, διὰ κατὰπίσεως τοῦ ὅλου, καὶ τοῦ ἐσω ἀνθρώπου. Τὸ κράτος τῆς ἐργασίας, τὸ ἴδιον ἔργον τοῦ ἀνθρώπου, γίνεται διὰ τῆς ἀποκλειστικότητός του ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ του. Ἡ ἐργασία ἐκτιμᾷ τὸν ἄνθρωπον μόνον κατὰ τὰς πράξεις του, ἡ κατὰστάσις τῆς ψυχῆς του εἶναι δι' αὐτὴν ἐντελὴς ἀδιάφορος. Καὶ αὐτῶν τῶν δυνάμεων ἀναπτύσσει αὕτη πάντοτε ἑλασσον μέρος, ἐφ' ὅσον διαχωρίζεται πρὸς τὴν ἐξέχουσιν ἀνάπτυξιν κατ' ἰδιαιτέραν τινα διεύθυνσιν ἀνταποκρίνεται ὑπνώττους κατὰστάσεις τῆς ἄλλης δυνάμεως. Κατ' ὅσον ὅμως ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μένει μᾶλλον ἀνεξέλεγκτος, κατὰ τοσοῦτον ἀψυχωτέρη γίνεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἐργασία, ἡ ὅλη ζωὴ καταπίπτει ἐσωθεν εἰς μηχανισμόν. Οὕτως ἡ ἀντίστασις, ἣν ἡ νεωτέρα κίνησις θέλει νὰ ὑπερνικήσῃ καὶ ὀφείλει νὰ ὑπερνικήσῃ, εἰσέδυσεν εἰς τὸν ἴδιον κύκλον τῆς ζωῆς καὶ ἀποδίδει ἐνταῦθα μᾶλλον ἐπικίνδυνος παρ' ὅσον ἡδύνατο ν' ἀποβῇ πᾶσα ἐξωθεν προσβολή.

Γινώσκουμεν, ὅτι δὲν ἐλλείπουσιν ἐναντία κινήσεις τοιαύτης ἐξελίξεως. Πράγματι μᾶς περιβάλλει ἐν χιλιάς μορφαῖς ὁ νεώτερος ὑποκειμενισμός, ὅστις ἀποσύρεται ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων εἰς τὸν σταθερὸν κύκλον τῆς ἀρμοδιότητος τῆς ψυχῆς, τὴν διαθέσιν (Stimmung), καὶ καθιστᾷ τὴν ἐνίσχυσιν, καλλιτεχνικὴν ἐξευγένισιν, ἀπόλαυσιν τῆς ἀρμοδιότητος ταύτης, κύριον περιεχόμενον τῆς ζωῆς. Ἀλλή, ἀπλῶς δικαιουμένη ὅψις τῆς πραγματικότητος, λαμβάνει οὕτως ἰσχύν, καὶ ἡ σφοδρότης τῆς μετατροπῆς δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἐκείνον, ὅστις τελείως ἀναμετρᾷ τὸ μέγεθος τῆς διὰ τῆς νεωτέρως ἐργασίας προξενηθείσης κρίσεως. Ἀλλὰ πᾶσα τοιαύτη ἐκτίμησις ἀφίνει ἀνοικτὸν τὸ ζήτημα, ἐὰν ἡ ἐπιστροφή αὕτη εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς ψυχῆς κάμνει τὸ ὑποκείμενον ἀρκούντως ἰσχυρὸν καὶ εὐρὺ, ἵνα λύτῃ τὰ προβλήματα τοῦ κόσμου, ἅτινα θέτει αὐτῇ ἡ νέα ἐποχή, ἐὰν δύναται ἐντεῦθεν νὰ ἀποκηθῇ ὑπεροχὴ ἀπέναντι τῆς ἐργασίας, μήπως ἡ νεω-

τέρει κίνησις, παραπλανωμένη οὕτως ἐν τῇ ἀπλῇ ἀρμο-
διότητι, κινδυνεύει νὰ κατὰφάγῃ ἐαυτήν.

Ἄνευ ἀμφιβολίας, ἰσχυρὰ θὰ εἰς μέγα μεταβατικὸν
σημεῖον, πρὸ τῆς ἀναγκαιότητος σημαντικῶν μεταβο-
λῶν καὶ κρίσεων. Οὕτως, ὡς ἐμφανίζεται ἐκ πρώτης
ὄψεως, ἐκρέει ἡ νεωτέρα ζωὴ εἰς τραχεῖαν ἀντίθεσιν,
πρὸς ἣν δὲν εἶναι ἐφάμιλλα τὰ μέσα τῆς ἀμέσου υπάρ-
ξεως· ὁ 10' αἰὼν καταστήσας αἰσθητὴν τὴν ἀντίθεσιν
ταύτην, ἥτις κοῦπτεται ἐξ ὑπαρχῆς ἐν τῷ νεωτέρῳ βίῳ,
κατέστησεν αὐτὸν καθ' ὅλοκληρίαν ἀνυπόφορον. Τὸ
ὑποκείμενον ἀνεπτύχθη, ἀλλ' ἰσχυρότερον ἀνεπτύχθη
ἢ ἀντίστασις καὶ ἀπειλεῖ νῦν νὰ καταρρίψῃ αὐτὸ τε-
λείως· ἐὰν δὲ κατορθώσῃ νὰ ἀντιτάξῃ εἰς μίαν τοι-
αύτην ἀνάπτυξιν τοῦ ἀντιπάλου ἐσωτερικῆν βαθύτητα
καὶ νὰ δράξῃται ἐν αὐτῷ τῷ ὑποκειμένῳ κοσμικῶν ἁλ-
ληλουχιῶν, ἐὰν δὲν κατορθώσῃ νὰ εὐρύνη τὸ ὑποκείμε-
νον ἐσωθεν εἰς ἓνα κόσμον, εἰς μίαν παγκόσμιον πνευ-
ματικότητα καὶ οὕτω νὰ κατὰστήσῃ αὐτὸ ὑπερκείμενον
παντὸς ἐξωτερικοῦ κόσμου μετὰ πάσης τῆς ἐργασίας
του, τότε ἡ ὑπόθεσις ἀπώλετο, τότε ἡ ὅλη νεωτέρα κί-
νησις ὑπῆρξε μεγαλοπρεπὴς πλάνη. Ὁ νεώτερος ἄν-
θρωπος ἄρα ἀγωνίζεται περὶ τὸ δίκαιον τῆς υπάρξεώς
του, περὶ τὴν πνευματικὴν του αὐτοσυντήρησιν, ὅταν
ἀγωνίζεται περὶ τοιαύτην ἐσωτερικὴν ἐκβάθυσιν τῆς
υπάρξεώς του καὶ συγχρόνως ἐκβάθυσιν τοῦ πολιτι-
σμοῦ. Ἐπερεὶ νὰ κλείσῃ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς του, διὰ
νὰ μὴ ἴδῃ, ὅτι σήμερον στρέφεται πρὸς τοιοῦτον σκο-
πὸν μία κίνησις, ὅτι ὁδεύει, ἐν βραδείᾳ ἀλλ' αἰσθητῇ
ὀγκώσει, δι' ὅλων τῶν πεπολιτισμένων λαῶν, ὅτι ἀπο-
καλύπτει αὕτη ἐν ὅλῃ τῇ ποικίλῃ πλησμονῇ, ἐν πάσι
ταῖς ἀντιθέσεσι τῶν μορφῶν τῆς ἐμφανίσεώς της, κοι-
νὸν κατ' οὐσίαν πόθον.

Ἄς μὴ σκεπτόμεθα ἐν τούτοις τὴν πρόοδον τῆς
τάσεως ταύτης τόσο ἐύχερῃ. Πᾶς συνδυασμὸς δεδο-
μένων στοιχείων, πᾶς ὀξύς διαλογισμὸς, πᾶσα ἀνύψω-
σις τῆς διαθέσεως (Stimmung), καὶ αὐτῆς τῆς καλ-
λιτεχνικῶς ἐξηυγενισμένης διαθέσεως, κατ' οὐδὲν ση-
μαντικὸν βῆμα μᾶς ὁδηγεῖ περὶ τέρω· πάντοτε ἐκ νέου
ἐπαναπίπτομεν ὑπὸ τὴν δύναμιν τῶν ἀντιφάσεων, τῶν
ἐμποδίων, ἅτινα ἔδει νὰ ὑπερπηδηθῶσιν. Ἡ κίνησις
τοῦ πολιτισμοῦ ἔδειξε καὶ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου βραδείας
συγκρούσεις καὶ σκοτεινὰς ἀβύσσους· ὅχι μόνον πρὸς
τὰ ἔξω, καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου διατηρεῖ-
ται ὁ πνευματικὸς βίος, τὸ πνευματικὸν πρόβλημα,
μετὰ μεγίστου κόπου. Τόσον πολὺ διασταυροῦνται ἐν
τῷ ἀνθρώπῳ μεγάλα καὶ μικρά, εὐγενῆ καὶ χυδαῖα,
θεῖα καὶ διαβολικά, ὥστε, ἐὰν δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀ-
φαιρέσῃ τις τὴν πνευματικὴν ζωὴν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον

καὶ νὰ θεμελιώσῃ αὐτὴν ἐπὶ μιᾷ ὑπεροχῇ ἀπέναντι
τοῦ ἀνθρώπου, τότε συντρίβεται πᾶσα ἐλπίς εὐτυχοῦς
προόδου. Δέον νὰ τελεσθῇ μία μεταβολὴ τῆς ἐγγυτέ-
ρας τοῦ κόσμου ὄψεως καὶ τοῦ ἐγγυτέρου τρόπου τοῦ
βίου, δέον νὰ ἔλθῃ ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν πόθον μας
μία νέα πραγματικότητα τοῦ κόσμου, νὰ ἀνοίξῃ τῷ ἄν-
θρώπῳ νέας συνφεύγας, νὰ ποιήσῃται ἐξ αὐτοῦ νέον τι
καὶ βέλτιον, νὰ δώσῃ τῷ πνευματικῷ βίῳ ἓνα σταθμόν·
τότε μόνον εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ ἡ ἐσωτερικό-
της (Innerlichkeit) εἰς ἐσωτερικὸν κόσμον (Innenwelt)
καὶ νὰ γίνῃ τὸ ὑποκείμενον, ὡς διακριτικὸν σημεῖον
μιᾶς νέας πραγματικότητος, ἡ ἀφετηρία ἐνός νέου πο-
λιτισμοῦ· ἐὰν δὲ, ἐξ ἐναντίας, δὲν ἔχῃ αὕτη ὀπισθὴν τῆς
τὴν ἐξυψοῦσαν δύναμιν ἐνός πραγματικοῦ κόσμου, πᾶσα
προσπάθεια πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ κόσμου (Wel-
taufbau) ἐκ μέρους ἡμῶν, μένει ἄνευ ἐλπίδων.

Πάντα ταῦτα φέρουσιν ὀφθαλμοφανῶς πλησίον τῆς
θρησκείας. Διότι ἡ κυρία αὐτῆς θέσις οὐδεμίαν ἄλλην
εἶναι ἢ τὸ ἀνοιγμὰ μιᾶς ὑπερκείμενης τοῦ κόσμου
πραγματικότητος, ἡ ἐναρξὶς νέου βίου ἐν μέσῳ τῆς
ἡμετέρας ζωῆς, μία ἐσωτερικὴ μεταστροφή τοῦ κόσμου·
ἡ θέσις αὕτη δυνατόν, ἀποκοπτομένη ἀπὸ τὴν συνο-
χὴν, νὰ φαίνεται ὑπερτολμηρά, πρέπει ὅμως ἐκ τῶν
προτέρων νὰ θεωρῇται ἀδύνατος καὶ ἀνόητος, ὅταν
ἀπ' αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ μόνη δυνατότης τῆς διατηρή-
σεως τῆς πνευματικῆς μας υπάρξεως;—Ἐν πάσῃ περι-
πτώσει, ἐν τοιαύτῃ κατὰστάσει τῶν πραγμάτων, δὲν
δύνανται νὰ μᾶς φοβίσωσιν ἐκεῖναι αἱ ἐνστάσεις, αἰτι-
νες ἀκριβῶς ἀνήκουσιν εἰς τὰ ρεύματα, ὑπὲρ τὰ ὅποια
μετὰ βίας πρόκειται νὰ διέλθῃ ἡ ἀνθρωπότης. Ὁ νεώ-
τερος πραγματιστής (Realist) καὶ θετικιστής (Posi-
tivist) ἀπορρίπτει τὴν θρησκείαν ἀγόμενος ἐκ τῆς σκέ-
ψεως, ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ ἀπηγορευμένον ἐστὶ νὰ προ-
χωρήσῃ ἔξω τῆς φύσεως καὶ διὰ τῆς φύσεως εἰς κρά-
τος ὑπερκόσμιον (Jenseitigen) καὶ νὰ κατορθώσῃ τὴν
διάρκειάν του. Ἐκεῖ θεωρεῖται ὀφθαλμοφανῶς ἡ θρη-
σκεία ὡς εἶδος θεωρίας περὶ τοῦ κόσμου (Weltans-
chanung), ὡς γνώσις περὶ ἐκείνου, ὅπερ κεῖται πέραν
τοῦ κράτους τῆς ἐμπειρίας· ἀλλ' ὡς ἀποκλειστικὴ ὁδὸς
τῆς γνώσεως φαίνεται ἡ φυσικοεπιστημονικὴ ἔρευνα.
Ἡ ἐσωτερικὴ ἀντίφασις τῆς θρησκείας ὡς γνώσεως
τοῦ ἀγνωστού εἶναι τόσο ψηλαφητὴ, ὥστε βεβαίως
θὰ ἐδικαιούτο τις νὰ προβάλῃ τὸ ἐρώτημα, πῶς ἦτο
δυνατόν νὰ διελθῇ τόσο πολλοὺς, ἀλλ' ὅχι πάντοτε
περιορισμένους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ, περὶ τῆς θρησκείας
προκειμένου, ἰσχύει ἐν οὐχὶ ἐλάσσονι μέτρῳ ἢ περὶ τῆς
φιλοσοφίας ἡ κατηγορία τοῦ Schelling, «ὅτι ἀνέκκ-
θεν οἱ μᾶλλον κοινοὶ ἄνθρωποι ἀντέκρουσαν τοὺς με-

γίσιους τῶν φιλοσόφων, διὰ πραγμάτων, ἅτινα καὶ εἰς αὐτὰ τὰ παιδία καὶ τοὺς ἀνηλίκους εἶναι εὐληπτα» «οὐδεὶς ἄνθρωπος ἀνυπολόγιστος, τοῦτο, ὅτι θὰ ἐγίνωσκον καὶ ἐκεῖνοι ἴσως πάντα ταῦτα, διότι πῶς θὰ ἠδύναντο ἄλλως νὰ κολυμβήσωσιν ἀπέναντι τοῦ ρεύματος τῆς ἐναργείας;» — Τὸ κύριον ὅμως εἶναι τοῦτο, ὅτι ἡ θρησκεία, ἐκ τοῦ ὕψους τῆς δημιουργίας της καὶ ἐν τῇ ὑγιεινῇ ἐξελεῖται της, ποσῶς δὲν θέλει νὰ εἶναι διδασκατικὴ διὰσχέσεις τῶν μυστηρίων τοῦ κόσμου· ἐκεῖνο ὅπερ θέλει, εἶναι πραγματικὴ ἀνοιξίς καὶ πρόσκτησις νέου βίου, ὅστις ἐν τῇ ὑπερκρασιότητι αὐτοῦ γίνεται συγχρόνως ἀντικείμενον ἀμέσου ἐμπειρίας, ὁ σχηματισμὸς μιᾶς νέας θεμελιώδους σχέσεως πρὸς τὴν πραγματικότητα (Wirklichkeit). Πνευματικῆς φύσεως τῇ ἀληθείᾳ δὲν θὰ ἠδύνετο νὰ εἶναι τοιαύτη πραγματικότης (Tatsachlichkeit), χωρὶς νὰ ἐτίθετο ἐν αὐτῇ καὶ εἰς κορυφὴν πεποιθήσεων· ἀλλ' ὁ κορυφὸς οὗτος δέον πάντοτε κατὰ πρῶτον νὰ ἐξελεγχθῇ, καὶ ὅ,τι ἐξελίσσεται ἀπ' αὐτοῦ, εἶναι σημαντικὸν ὅχι ἕνεκα τῆς περιεχομένης διδασκαλίας, ἀλλ' ὡς ἔκφρασις καὶ μνηστικὸν τοῦ βίου ἐκείνου. Τοιοῦτοτρόπως ἡ θετικιστικὴ ἐκείνη ἐπίθεσις οὐδαμῶς ἄπτεται καὶ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας.

Εἰς τὸν ὑποκειμενισμὸν τοῦ νεωτάτου εἵδους ἀπῆλθε ἡ θρησκεία, διότι τῷ φαίνεται αὐτῇ ὡς ὑποτίμησις τῆς βιοτικῆς ἐνεργείας, ὡς μέσον πρὸς ἐξασθένησιν καὶ ταπείνωσιν τοῦ ἀνθρώπου· ἀσθενεῖς, οὕτω φαίνεται, κλίνουσιν ὑπὸ ξένης δικταΐας, ἐμπιστεύονται εἰς ξένην βοήθειαν, θρηνοῦσι δι' ἄλγη καὶ ἀθλιότητα, ὑποβιβάζουσι τὸ ἴδιον αἶσθημα εἰς ἀπράγμονα συμπτώθειαν, ἀντὶ νὰ ἀφυπνίσωσι τὴν ἰδίαν δύναμιν καὶ μετ' αὐτῆς ἐκντιωθῶσι κατὰ παντὸς ἐμποδίου. Βεβαίως εὐρηγνται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν θρησκειῶν τινα, ἅτινα συμφωνοῦσι πρὸς τὴν εἰκόνα ταύτην. Ἀλλ' ἐὰν ἀποβλέψωμεν εἰς τὰς δημιουργικὰς ἀρχὰς καὶ εἰς τὰ κυριερχοῦντα ὑψηλότερα σημεῖα τῆς θρησκείας, τότε βλέπομεν ὅτι ἀναγγέλλει αὐτὴν ὅχι τὸσον ἡ μικρότης, ὅσον ἐν μεγάλειον φρονήματος εἶναι ἔκφρασις ὅχι δουλικῆς, ἀλλὰ ἀνδρικοῦ μάλιστα ἡρώϊκου τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι. Διότι περιέχει μὲν πᾶσα θρησκεία μίαν ἄρνησιν, μίαν ρῆξιν μετὰ τῆς ἐγγυτάτης πραγματικότητος, — πόθεν ἄλλως ἡ ὁρμή, νὰ ἐξέλθῃ ταύτης; — ἀλλ' ὅπως πᾶσα ἐνεργητικὴ ἄρνησις ἐπὶ τέλους φέρει ἐν ἐκυτῇ ἐν κεκλυμμένον καὶ, οὕτως ἦν ἡ θρησκεία πρὸ παντὸς δίοδος δι' ἐν νέον καὶ ἡ θρησκεία δὲν ἀφῆκε τὴν ἐγγυτάτην κατὰστασιν τῶν πραγμάτων, τὸν «κόσμον», ὡς ἐν τῇ γλώσσῃ της λέγεται, νὰ κείτῃ ἀργῇ, ἀλλὰ ἀνεζήτησεν ἀπέναντι αὐτοῦ, ἐν θραρυλῇ πρὸς τὰ ἄνω τάσει, νὰ ἐπιτύχῃ ἐννέον κόσμον, μίαν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἐντεῦ-

θεν νὰ ἀρυσθῇ ἀπειρον δύναμιν καὶ διὰ τοιαύτης δυνάμεως νὰ ὑπερβῇ, νὰ μεταβῇ, νὰ ἀνυψώσῃ τὸν ἐγγύτατον κόσμον. Καὶ τοιαῦται ἀναστατώσεις θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῶσιν χωρὶς νὰ δικτεθῇ ἰσχυροτάτη δύναμις! Ἡ ἐνεπέσκειν τὸσον πολὺ εἰς τὴν φυσιοκρατίαν (Naturalismus) τῆς ἐκτιμήσεως, ὥστε δὲν ἀναγνωρίζομεν πλέον μίαν πρὸς τὰ ἔσω ἐστραμμένην δύναμιν ὡς δύναμιν; Τῇ ἀληθείᾳ, ἔχομεν ἀνάγκην ἀπλῶς ν' ἀφίσωμεν νὰ ἐνεργήσῃ ἐφ' ἡμῶν ἡ ἐντύπωσις θρησκευτικῶν ἡρώων ἄνευ προκαταλήψεως, διὰ νὰ αἰσθανθῶμεν ὅτι ἡ ὑποβίβασις τῆς θρησκείας εἰς ἔκφρασιν ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας εἶναι παράδοξος πλάνη. Ἦδη ἡ ἐξωτερικὴ ἀναστροφή τῆς παγκοσμίου ἱστορίας ἠδύνετο νὰ διδάξῃ, ὅτι ἡ μέριμνα δι' αἰῶνα ἀρχαῖα πλέον ἢ οἰονδήποτε ἄλλο ἐπέφερεν ἰσχυροτάτην κίνησιν, φλογερὸν ἐνθουσιασμὸν, διάπυρον ἐξελκυσμὸν ἐντὸς τοῦ κόσμου οὐδὲν ἐξήσκησε τὸσον κυρίαν καὶ παρασύρουσαν δύναμιν, ὅσον ἡ ἰδέα ἐνός ἀνωτέρου κόσμου.

(ἔπεται συνέχεια)

Σ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ δ. ν. καὶ φ.

Συνεπληρώθη ἡ ἀπὸ διμηνίας σχεδὸν ἐν τῷ πατριαρχικῷ τυπογραφείῳ, κελεύσει καὶ εὐλογία τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἐκτυπούμενη

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

περιέχουσα καὶ τὴν τοῦ ἁγ. Πάσχα καὶ τὴν τοῦ ἐσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἀκολουθίαν, πάντα συναρμοσθέντα ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. Μ. ἀρχιμανδρίτου κ. Νικοδήμου καὶ ἐξετασθέντα ὑπὸ τῆς Πατριαρχ. Κεντρ. Ἑκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, εἴτα δ' ἐγκριθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου. — Τὸ παντὶ ἱερεῖ, διακόνω, ἱεροψάλτῃ καὶ ἐν γένει χριστιανῷ ἀπαραίτητον τοῦτο βιβλίον ἐκτείνεται εἰς 382 σελίδας εἰς ὄρθοον μέγεθος, περιέχον ἐν τέλει καὶ μαθήματα τινα, ὡς ψάλλονται νῦν ἐν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ, μελοποιηθέντα ὑπὸ διασήμων ἀρχαίων μουσικοδιδασκάλων ὡς τοῦ Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν, τοῦ Κλαδά, τοῦ νέου Χρυσάφη, Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, καὶ Γρηγορίου τοῦ πρωτοψάλτου. Τὸ βιβλίον διακρίνουσιν αἱ ἀπαραίτητοι ἐξηγήσεις τοῦ τρόπου καὶ τῶν ἑθῶν, καθ' ἃ τελοῦνται αἱ ἱερὰ αὐταὶ τελεταὶ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, χοροστατοῦντος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.

Τιμᾶται γροσίῳ ἀργυρῶν 10, καὶ δεδεμένον 12, εὐρίσκεται δὲ παρὰ πᾶσι τοῖς βιβλιοπωλείοις.

Ἐπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1918

Τ. III 726824